Ը. ՏԱՐԻ 2289 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 23 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4384 | 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1891 | 10 ՍԷՖԷՐ 1309 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal ARÉVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գաւառական արժէքով	150
» » Վեցամսեայ	75
» » Եռամսեայ	40
Օսմ. երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընդհ. Թղթատ. վրայ ... Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
...	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւններ ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 2|14 1891

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆՔ ՄԱՅՐ-ԱԹՈՌՈՅ

ԻԶ.

ՊԵՏՐՈՍ ԵՊԻՍԿ. ԹԱՀՄԻԶՃԵԱՆ. Բնիկ Սեբաստացի, միաբան Սեբաստիոյ վանքին և առաջնորդ վիճակին Սեբաստիոյ։ Իւր կենաց ամբողջ ընթացքն իւր ծննդավայրին հետ միշտ կապած պահող անձի հազուագիւտ օրինակ մը։ Մեր վեղարաւոր եկեղեցականք ընդհանրապէս այդ կապը չեն պահեր. այլ տեղ ծներ են, այլ տեղ աշակերտեր, և այլ տեղ աշխատեր։ Պետրոս եպիսկոպոս 60 տարեկան է, և 1879ին եպիսկոպոս ձեռնադրուած։ Սեբաստացիք որք նորա գործոց և արժանեաց միակ վկաներ են, ներհակ կարծիքներ կը յայտնեն, և ոմանք հանրային գործոց անտարբեր կընկատեն զնա. մինչ այլք սակաւք ժողովրդեան շահուն աշխատող կը ցուցընեն։ Ստոյգ է թէ իւր օրով Սեբաստիոյ ընդարձակ վիճակը մեծ զարգացում ցուցած չէ, թէպէտ վնաս մ'ալ զգացած չէ՝ պիտի ըսեն ոմանք, և այդ կարող է նկատուիլ իբրև նորա իսկական նկարագիրը։

ԻԷ.

ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊԻՍԿ. ԱՂԱՒՆԵԱՆ. Բնիկ Վանեցի, 59 տարեկան։ Աշխարհական կենաց և վաճառականութեան մէջ դիրք մը ունենալէ յետոյ եկեղեցականութեան մտած, իբրև միաբան Վարագայ, և քիչ յետոյ ի պաշտօն կոչուած ի Մուշ, երբ Ամեն. Խրիմեան հետ վանեցի վարդապետք կը պաշտօնավարէին ի Տարօն։ Առաջնորդական պաշտաման մէջ գործելով շարունակ, ի վերջոյ կը գտնուէր ի Կարս, և այս քաղաքին հետ անցաւ ի ռուսական հպատակութիւն, և անմիջապէս եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ ի 1879։ Զկարենալով կատարելապէս յարմարիլ ռուսահպատակ վիճակաց եկեղեցական վարչութեան ոճոյն, գլխաւոր վիճակի մը պետ կարգուելու վստահութիւն չներշնչեց, թէպէտ իւր նկատմամբ այդ փափաքն ունեցողներ եղան, ուստի Կարսի առաջնորդութեան հետ ի փոխ առաջնորդութիւն իջաւ, և անտի փոխադրեցաւ ի փոխ-առաջնորդութիւն Ալեքսանդրապոլսոյ, և այժմ է փոխ-առաջնորդ Գանձակայ, ուստից պիտի անցնի ի սինոդականութիւն, եթէ տեղակալի առաջարկութիւնը ռուսական կառավարութեան ընդունելութեան հանդիպի։

ԻԸ.

ՄԵԼՔԻՍԵԴԵԿ ԵՊԻՍԿ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆՑ. Ի Կովկաս Դուզարաց աշխարհին Տաւուզ գիւղէն, ծնեալ ի 1836, և հետևաբար 55 տարեկան. աշակերտ Ներսէսեան դպրանոցին Տփղիսու, 1858ին ուսուցչապետ, և յետոյ ուսուցիչ ի նոյն դպրանոցի՝ մինչև որ անձնական ապահովութեան նկատմամբ կուգայ Կ. Պոլիս, և այս տեղ ևս ժամանակ մը ուսուցչութիւն վարելէ յետոյ, նոյն պաշտօնով կը փոխադրուի յԵրուսաղէմ, ուր եկեղեցականութիւն կ'ընդունի իբր միաբան Ս. Յակոբեանց ուխտին, 1869ին վարդապետ ձեռնադրուելով Տ. Եսայի Պատրիարքէն. և մեծ յարգ կը ստանայ իբր ուսուցիչ, տեսուչ, խմբագիր և մատենագիր։ Երուսաղեմայ Միաբանութեան այդպէս օգտակար լինելէ յետոյ, կը թողու զայն, և Միաբանութենէն անջատուելով կուգայ ի Կ. Պոլիս, և տեղական պաշտօններու կը մտնէ. Այդ միջոցին կը ղրկուի այցելու ի Ռումանիա, և այս առթիւ կարճ պտոյտ մը կ'ընէ Եւրոպա. 1877ին կ'ընտրուի առաջնորդ Զմիւռնիոյ, և այդ պաշտաման մէջ եպիսկոպոս կը ձեռնադրուի 1879ին։ Վերջին կրկին կաթողիկոսական ընտրութեանց մէջ Մելքիսեդեկ սրբազան միշտ երկու ընտրեալներէն կամ ընտրելիներէն մին եղաւ, Ներսէսի հետ նուազագոյն, իսկ Մակարի հետ առաւելագոյն քուէով. Առաջին անգամ Ներսէսի հրաժարականն և մահն, երկրորդ անգամ առաւելագոյն քուէն Մելքիսեդեկ Սրբազանը մօտեցուցին հայրապետական գահուն, ուր կը բազմէր իսկ անշուշտ, եթէ չզօրանային ռուսական գիտողութիւնք՝ առիթ առնլով էջմիածնի Ընտրողական ժողովոյն օրինաւոր Ընտրելոյն անցեալէն։ Այս դէպք ծնունդ տուաւ կաթողիկոսական նոր խնդրոյ մը, որ ժամանակ մը զբաղեցուց հասարակութեան միտքերն, և ստիպեց Մելքիսեդեկ Սրբազանն իւր առաջնորդութիւնն ալ թողուլ և գալ ի Կ. Պոլիս 1888ին, ուր պահ մը բոլորովին առանձնական, իսկ յետոյ քաղաքական բայց միշտ քաշուած կեանք մը կ'անցընէ։ Եթէ ժամանակ մը ինչ ինչ հրատարակութիւնք եւ մանաւանդ իւր կուսակիցք միտքերն զբաղեցուցին սաստկապէս, այլ յետոյ Մելքիսեդեկ Սրբազանի խոհական ընթացքը բուժեց յուզեալ միտքերու կասկածը։ Ցանկալի էր որ իսպառ բուժուէր այդ կրճիմ, և հայ եպիսկոպոսական դասուն կարող և նշանաւոր անդամներէն մին անգործութեան չմատնուէր, երբ այսքան պէտք ունինք կարող եպիսկոպոսներ տրամադրելի ունենալու եկեղեցական պաշտօններու համար, և երբ ուրիշներ աշխատելու անկարութեամբ արդէն կը մնան։

ԻԹ.

ՆԵՐՍԷՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽՈՒԴԱՎԵՐԴԵԱՆ. Բնիկ Վաղարշապատեցի, տակաւին 47 տարեկան, ծնած լինելով ի 1844. աշակերտ Ժառանգաւորաց վարժարանին էջմիածնի և միաբան Մայր Աթոռոյ. 35 տարեկան եպիսկոպոս ձեռնադրուած ի 1879, երբ Մայր Աթոռոյ գանձապետութեան և Սինոդականութեան պաշտօններ կը վարէր, զորս և անխափան կը պահէ մինչև ցայսօր, առանց երբեք մեղադրանաց կամ հակակրութեան ենթակայ լինելու իւր երկարատև փափուկ պաշտաման մէջ. Վարած է նաև ուրիշ վանական պաշտօններ, և գլխաւորապէս երկար ատեն գործօն անդամ եղած է տպարանական ժողովոյն։ Ներսէս եպիսկոպոս ամենէն անխտիր սիրուած և յարգուած եկեղեցականներէն մին է Ռուսիոյ Հայոց մէջ։

Լ.

ԵԶՆԻԿ ԵՊԻՍԿ. ԱՊԱՀՈՒՆԻ. Բնիկ Կ. Պոլսեցի, և 48 տարեկան, ծնած լինելով ի 1843. Վարժապետութեան պաշտաման մէջ ապրած մինչև 26 տարեկան հասակն, և աբեղայացած ի Կ. Պոլիս ի ձեռնադրութենէ Հանգուցեալ Ներսէս Պատրիարքի, և ժամանակ մը Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին և եկեղեցեաց, և պահ մ'ալ գաւառաց մէջ պաշտօն վարած, և եպիսկոպոս ձեռնադրուած ի 1879, երբ կը գտնուէր առաջնորդ Արաբկիրու. Նոյն պաշտօնը կը վարէր մինչև վերջին օրերը, թէպէտ այդ միջոցին չորս տարւոյ չափ ատեն անցուց ի Կ. Պոլիս, պարագայներու բերմամբ։ Այժմ նշանակուած է Պատրիարքական տեղապահ ի Տիարպէքիր. Բայց կը լսուի թէ Կ. Պոլիս պիտի գայ նորէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Քրոնշդատի դէպքերուն շօշափելի արդիւնքներէն մին եղաւ ռուսական 500 միլիոն ֆր.ի նոր փոխառութեան մը կնքումն ի Ֆրանսա։ Այս անգամ, ճշդիւ խօսելով, տոկոսի զեղչ մը չէ որ տեղի կ'ունենայ, այլ հնչուն ոսկեդրամ փոխ կ'առնու Ռուսիա Ֆրանսայէն։ Այս փոխառութիւն ոչ թէ 100ին 67 գնով պիտի գնուի, այլ 84 կամ 84½ գնով և 3% տոկոսով, որ ըսել է թէ դրամ փոխ տուող Ֆրանսացիք 3¾ առ 100 տոկոսով պիտի շահին, — Ռուսիոյ համար յոյժ նպաստաւոր պայման արդի պարագայից մէջ։

Չի վերջերս Ռուսիա իրօք դժուար կացութեան մէջ էր. Պարոն Ռոշիլտ մայիս ամսուն մերժեց 600 միլիոն ֆր. ի փոխառութիւն մը, զոր ի հրապարակ պիտի հանէր ռուսական նախկին փոխառութեանց տոկոսին զեղչման համար։ Ռուսիոյ համար նպաստակից անյաջողութիւն մ'էր այդ, որով Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հրապարակները գոցուած։ Ցետոյ լուր եկաւ թէ Ռուսիոյ գո՛նէ մէկ երրորդ մասին մէջ հունձքերն այնքան գէշ են որ սով անխուսափելի է։ Ռուս կառավարութիւնը տեսաւ որ իբրև փոխառութիւն կամ այլապէս 12 միլիոն անգլ. ոսկի պէտք է տալ արկածեալ գաւառներուն, և սա ալ կայ որ այն գաւառաց մէջ թշուառ ժողովուրդն առաջուան պէս ոգելից ըմպելիք չպիտի կրնայ սպառել, որ է Ռուսիոյ պետական գանձարանին գլխաւոր եկամուտներէն մին։ Ուրեմն, այս և ուրիշ կերպերով 100 միլիոն րուբլ կամ 12 միլիոն անգլ. ոսկի կրնայ ենթադրուիլ Ռուսիոյ ելմտացոյցին կորուստ։ Ասոնց վրայ աւելցնելով սպառազինութեանց ծախքերն որք երկու տարւոյ մէջ պիտի ամբողջանան, կը հետևի թէ ռուս կառավարութիւնը բռնադատեալ է 35-40 միլիոն անգլ. ոսկի խորել իւր ելմտացոյցէն։ Կը հասկցուի թէ Պ. Վիշնեկրածքի ո՛րպիսի դժուարութեան մատնեալ կը գտնուէր՝ երբ չկրցաւ յաջողցնել Ռոշիլտեան փոխառութիւնը։

Բայց Պ. Վիշնեկրածքի բախտաւոր մարդ է. Երկինք ինչպէս կամեցաւ որ ճիշդ նոյն պահուն տեղի ունենար Քրոնշդատի ցոյցը. Ժէրվէ ծովակալին նաւատորմի հազիւ թէ դուրս ելած էր Ֆինլանտիոյ ծովածոցէն, և ահա Ռուսիոյ ելմտական նախարարն, երկաթը տաք եղած ատեն ծեծելու սկզբունքն ի կիր արկանելով, դիմեց ֆրանսական դրամատանց, առաջարկելով 500 միլիոն ֆր. ի ոսկեդրամ փոխառութիւն մը։ Զմոռնանք յիշել թէ այս անգամ ևս Պ. Վիշնեկրածքի Ռոշիլտեան տունը դիմեց նախ և առաջ, խզումը վերջնական չըներու յուսով, բայց Ռոշիլտք կ'երևի թէ իրենց առմանային հանգիստը վրդովել չեն ուզեր, և նորէն մերժողական պատասխան տուեր են։ Դէթ այսպէս կը հաւաստէ մեզ ուրիշ Հրեայ մը, Պ. տը Պլովից։ Հրեայ կայ, Հրեայ ալ կայ։ Հաւանական է որ Թայմզի թղթակիցը չէ յերիւրեր։ Այս անգամ Ռոշիլտք առարկեր են թէ Ֆրանսա ևս հնձոց մասին կարևոր պակաս մ'ունենալով այս տարի, պիտի հարկադրի 30-40 միլիոն անգլիական ոսկւոյ գումար մը Ամերիկա ղրկել ցորեն գնելու։ Ասոր վրայ ֆրանսական միւս կարևոր տուներ ստանձնեցին ռուսական փոխառութիւնը, նոյն գնով որով Պ. Վիշնեկրածքի չորս ամիս յառաջ կ'ուզէր ծախել Ռոշիլտներուն։ Բայց կնքուելիք գաշնագիրը նախ Զարին պիտի ղրկուի ստորագրուելու համար, և այս ձևակերպութիւնք ժամանակ մը պիտի տևեն։ Ցետոյ, Ֆրանսայի Քրէտի Ֆոնսիէ դրամատունն, որ ֆրանսայի ժողովրդեան մէջ մեծ վարկ կը վայելէ, հոկտ. առաջին շաբթուն մէջ իւր սեփական փոխառութիւնն ի հրապարակ պիտի հանէ, 400 միլիոն ֆր., որուն պիտի ստորագրէ նոյն ժողովուրդն որ մէկ քանի օր ետքն ալ պիտի հրաւիրուի ստորագրել ռուսական փոխառութեան. գիտ չէ կարծուիր որ մեծ անձնաւորք գնեն ռուսական այս վերջին փոխառութեան արժեթղթերն։

Ըստ ամենայնի, այս փոխառութեան պիտի յաջողի։ Քրոնշդատ հաճած է Ֆրանսացիները։ Կրնայ բաւել թէ Ալեքսանդր Գ. կայսեր այցն ֆրանսական նաւատորմին ի Քրոնշդատ՝ ամենէն յաջողակ այցերէն մին եղած է զոր երբեք արձանագրած լինին [illegible] տարեգրութիւնք։

ՀԱՅՆՐԻԽ ԻՇԽԱՆ

Ֆէյ-ռօ կը պատմէ թէ Վիլհելմ Կայսեր կրտսեր եղբայր Հայնրիխ իշխան յԱնգլիա գտնուելով ճիշդ այն ժամանակ երբ ֆրանսական նաւատորմի այցելութեան եկաւ ի Փորթսմութ, Թագուհւոյն կամօք մի քանի օր հեռի կեցաւ Արքունիքէն՝ Ֆրանսացւոց հետ դէմ առ դէմ չգտնուելու համար։ Ուզեց դառնալ Գերմանիա, բայց իւր օգոստափառ եղբօրմէն հրաման ստացաւ մնալ և տեսնել ամէն ինչ։ Բնութեամբ ալ յոյժ հետաքրքիր, Հայնրիխ իշխան յանձամբ պելճիական դրօշ կրող առագաստաւոր փոքր զբօսանաւու մը մէջ մտաւ, և շարունակ ֆրանսական զրահաւորաց շուրջը պտըտեցաւ, մանաւանդ այն ժամերուն երբ փորձեր կը կատարէին ֆրանսացի նաւազք։ Հայնրիխ իշխան ուշի ուշով դիտեց ֆրանսական մարտանաւերն, և իւր զբօսանաւուն փոքրիկ թնդանօթով քանիցս ողջոյններ արձակեց ի պատիւ Ֆրանսացւոց, որք ոչ նուազ զուարճացան։ Մինչև իսկ կը կասկածուի թէ Գերմանիոյ Կայսեր եղբայրը ծպտեալ այցելած լինի Մառանկօ զրահաւորն, որ ո՛չ միայն Ռուսաց և Անգլիացւոց, այլ և Գերմանաց հետաքրքրութիւնը շարժած էր մեծապէս։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՊԵԼՃԻԱ

Օրուան ամենէն կարևոր դէպքերն Արևմտեան Եւրոպիոյ մէջ պէտք չէ փնտռենք։ Բայց Արևմտեան Եւրոպա ևս իւր կարևոր խնդիրներէն զուրկ չէ։ Օրինակի համար, այս օրերս Փարիզի մէջ խօսակցութեան ընդհանուր առարկայն է Պելճիոյ թագաւորին ընթացքն հանդէպ Ֆրանսայի։ Ի՞նչ է Մէօզ գետոյն երկայնութեամբ Պելճիոյ կառուցած մեծածախ ամրութեանց նշանակութիւնը։ Ֆրանսացւոց համոզումն է թէ այս ամրութիւնք չպիտի շինուէին եթէ Պելճիոյ թագաւորն համաձայնութեան մը եկած չլինէր Գերմանիոյ Կայսեր հետ։ Պելճ բանակն 80,000 զօրքէ միայն բաղկացեալ է, մինչ 200,000 զօրք պէտք է այս ամրութիւնները պաշտպանելու։ Այս առթիւ կը յիշուի խօսք մը զոր ըսած է Լէոփոլտ թագաւոր 1870-71ի պատերազմին ատեն։ 1870 օգոստ. 5ին, Պելճիոյ թագաւորը նամակ մը գրեր է առ Վիլհելմ Ա., յորում սա պարբերութիւն կար. «Ի Սէտան նահանջելով ֆրանսական վերջին բանակը, Գերմանիա փառաւորութեան անկորնչելի փառք մը շահեցաւ, զի ո՛չ միայն զինուորական այլ և քաղաքակրթութիւնը փրկեց»։ 1871 փետրուարին, Ֆրանսայի ներքին տարաձայնութեանց միջոցին, Լէոփոլտ թագաւոր առաջարկներ ըրեր է առ Պ. Թիէր և առ Պիզմարք իշխան՝ Ֆրանսայի միապետական թագն ստանալու համար։ Նոյն իսկ խօսքը թէև Լոնտոնի Պելճ հերքեց, բայց Ֆրանսացիք կը յայտարարեն թէ երբ Տքթ. Կէֆքէն գերման հասարակագէտը ձեռնարկեց հրատարակել հանգուցեալ Ֆրեդ. Կայսեր Օրագրութիւնը, դէպ ևս չնջուած մասին մէջ նոյն պարագայն կը գտնուէր ի բաց։ Զի որ ինչ է, Ֆրանսացւոց միտքին մէջ այսօր համոզում մը կայ թէ Պելճիա թաքուն համաձայնութեամբ մը կապուած է Գերմանիոյ հետ, որ պատերազմ ծագելուն պէս իւր բանակը պիտի մտցնէ Պելճիա և պելճիական նոր ամրութիւնները զօրքով պիտի լեցնէ, Ֆրանսայի վրայ յարձակելով նոր ճամբով մը։

ԱՆԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պ. տը Պլովից կը հեռագրէ առ Թայմզ, սեպտ. 7 թուով.

«Անբարոյական գիրքերն ու պատկերները խափանելու համար ֆրանսական կառավարութեան այս օրերս ձեռք առած միջոցներն հաւանութիւն կը գտնեն երկրին մէջ։ Լկրչ գրականութեան արգելման նպատակաւ ընկերակցութիւն մը կազմուեցաւ Փարիզի մէջ, որ եթէ իւր կանոնադրութեան ճշդիւ համաձայն ընթանայ, նոյնչափ խիստ պիտի երևի կարգ մը գրիչներու և գծագրիչներու դէմ որքան են անգլիական ընկերակցութիւնք միևնոյն նպատակաւ կազմուած։ Պ. Ժիւլ Սիմոն քանի քանի անգամներ Թան ի էջերուն մէջ իւր պերճախօս ձայնը լսել տուաւ ազդուապէս բողոք բառնալով լկրչ գրուածներուն դէմ, զորս ֆրանսական գրականութեան կեղտը կը համարի և իմացական ու բարոյական անկման վշտալից նշան մը, և իւր այս առաւօտուն թուով, Սիէքլ լրագիրն ևս ամենայն եռանդեամբ և կորովով պայքար մը կ'սկսի ընդդէմ այնպիսի պատկերներու և գծագրութիւններու որք աչքերն և կիներն անպարկեշտութեան կը թելադրեն։

«Ֆրանսական կառավարութեան ձեռք առած միջոցները բարոյական քաջալեր կը գտնեն պելճ նախարար Պ. Վան Տէն Փէրէպօմի տնօրինութիւններէն, որ արգիլած է ֆրանսական անպարկեշտ թերթերու շրջաբերութիւն ի Պելճիա, խիստ պատիժներ սահմանելով երկաթուղւոյ և նամակատան պաշտօնէից դէմ որք զանոնք փոխադրեն երկրին մէջ։ Ֆրանսական կառավարութեան ընթացքն այժմ կը գտնէ նաև սա իրողութեամբ թէ ի Պէրն (Զուիցերիա) միջազգային համաժողով մը պիտի կազմուի՝ բոլոր Տէրութեանց համաձայնութեամբ անպարկեշտ գրականութիւնը խափանելու նպատակաւ։

«Ի Լիոն բնակող հայրերու ժողով մը որոշած է գիրք և լրագիր չգնել այն գրատուններէն ու տաղաւարներէն ուր ի ցոյց կը դրուին լկրչ գրուածներ և պատկերներ, և իւր այս որոշումն ծանուցած է լրագրաց մէջ, որպէս զի ամեն որդեսէր հայրեր անխտիր մասնակցին նոյն ընկերութեան։

«Եւ այս չէ միակ շահագրգիռ երևոյթն այնպիսի պայքարի մը մէջ որ յոյժ նշանակալից է արդի Ֆրանսայի ընկերային շարժման մէջ։ Դժուարութիւնն է որոշել թէ ո՛րն է անբարոյական գրականութիւնը, բան մը որ ճշդիւ չի սահմանուիր և վէճ կը վերցնէ, և օրէնքն ի հարկէ անորոշ կը թողու այս կէտ, մեծ մասամբ յանձնելով երդուեալ դատաւորաց դատողութեան ու գնահատման։ Երդուեալք ըստ բաւականին կ'արտայայտեն հան-

—)(43)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵԾ ՃԱՄԲԱՅՆԵՐԵՆ

—Ոչ ոք։

—Հիմա կը խոստովանի՞ք այս գողութեան հեղինակն ըլլալնիդ։

—Ոչ, ոչ, պարոն, հազար անգամ ո՛չ, գոչեց։

—Ապա ուրեմն բացատրեցէք թէ ի՛նչ կերպով այս ժամացոյցը ձեր տունէն, ձեր անկողնին յարդին մէջէն կը գտնուի։

—Չեմ գիտեր, պարոն, չեմ գիտեր։

—Մի՛ յամառիք, Պերթին, ըսաւ Մապլյօ բարութեամբ։ Նմանօրինակ ապացոյցի մը առջև ուրանա՛լ. յանցանքն ըրած պահելնուդ բանուելու պէս բան մըն է այս։

—Այո, ըսաւ ոստիկանը, գէթ խոստովանեցէք որ յանկարծ բռնած էք . . . եթէ կուզէք որ Պ. Մապլյօ քիչ մը ներողամտութիւն ունենայ ձեզ նկատմամբ . . . Չէք մոռնար անշուշտ որ բացարձակ կերպով իր իրաւասութեան տակն էք . . . եթէ անոր բողոքն իր բնական ընթացքն ունենայ . . . զգաստարանը կը ղրկուիք . . . մինչ եթէ խոստովանիք, եթէ իրեն առիթ տաք ներողամիտ ըլլալու, եթէ ձեզ ներէ, այն ատեն, կարելի է գործը խափանել . . . մտածեցէ՛ք։

Չգիտնալով, ի՛նչ մտածելիքը չգիտնալով այլեւս, խեղճ աղջիկը կը լալէր։

—Բայց բա՞ն մը չես ըսեր։

Պերթին անոր երեսը կը նայէր խոլ ակնարկով։

Ոստիկանութեան պաշտօնեայն մեղմ ձայնիւ ըսաւ Մապլյոյին։

—Ա՛յսքան մանկամարդ, ա՛յսքան սիրուն, ա՛յսքան անմեղ դէմքով մը և որ դէն մինչև ծուծն ապականուա՜ծ։

—Իրեն պէս շատեր կը տեսնենք, պարոն, պատասխանեց Մապլյօ։

—Ընկերային վէրք մըն է այս, յարեց միւսը վճռաբար։

—Եթէ կը հաճիք ինձ թոյլ տալ. կը խօսիմ իրեն, կը ջանամ խօսք հասկցընել . . Մինչև վաղը, ինծի թողուցէք զայն գործարանին մէջ։ Հոգը. եթէ գործած յանցանքը ուրանայ, եթէ ամենևին զղջում չի ցուցնէ, բնաւ գթութիւն չպիտի ունենամ . . . արգելանոց պիտի ղրկէք զայն տպաւելով որ իր գործակալութեան տնօրէնը անոր նկատմամբ յարմար դատածը գործադրէ։

—Թող այնպէս ըլլայ. կը յանձնեմ զայն ձեզ. ձեր պատասխանատուութեան ներքև։

—Վստահ եղէք։

Գործարանին դուռն իրարմէ բաժնուեցան. Մապլյօ ներս գնաց Պերթինի հետ։

Միւսները կառք հեծան և Մօպէօժի ճամբան բռնեցին։

Պերթինի կեանքն այդ իրիկուն պիտի որոշուէր։

—Պզտիկս, ըսաւ Մապլյօ երբ առանձին մնացին, կը տեսնես թէ ի՛նչ ձեւ կառնէ գործդ։ Ապահովապէս կորսուած ես եթէ չմիջամտեմ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայն ըսաւ զայդ։ Քեզի համար բախտ մըն է որ ես ազնիւ մարդ մըն եմ։ Եթէ ազատիլ ուզես, միջոցը քու ձեռքդ է։ Կերդնում որ շատ կը սիրեմ զքեզ, Պերթին, երբեք մէկը քեզի չափ սիրած չեմ . . . Ջանա որ դուն ալ քու կողմէդ քիչ մը սիրես զիս . . . և գործը կը լմըննայ։

Գրասենեակէն ներս մտցուցած էր զՊերթին։

—Ճաշդ ևս բերել կուտամ, ըսաւ վարպետը, կը գթամ վրադ եւ չեմ ուզեր բանտ ղրկել զքեզ որպէս իրաւունք ունէի ընել։ Գիշերը պիտի անցունես աստ քովի սենեակը. ժամանակ պիտի ունենաս մտածելու բոլոր քեզի ըսածիս վրայ . . . և չպիտի կրնաս աննել քալել . . . Գիշերը նորէն պիտի անցնիմ ասկից և որոշումդ պիտի հարցընեմ քեզի . . . եթէ երկմիտ ըլլաս, վաղն առտու նորէն պիտի հարցունեմ, բայց այն ատեն ա՛լ չպիտի կրնամ սպասել . . .

Եւ բռնելով ու չոյելով անոր ձեռներն։

—Քու շահուդ համար է որ այս ամենը կըսեմ քեզ, մտածէ թէ որչափ ծանր բան պիտի ըլլայ այս գողութեան ամբաստանութեամբ զգաստարան երթալդ . . . պատուազրկութիւն . . . բոլոր կեանքիդ վրայ պիտի ծանրանայ այս բան . . . միշտ երեսիդ պիտի զարնեն զայն։

Պերթին մտիկ կ'ընէր գլխիկոր, յուսահատ. անշուշտ վարպետն իրաւունք ունէր։ Հէք աղջիկն ինքզինքը կորսուած կը զգար։ Անոր անգթութեանն ու մոլութեանը զոհ կ'երթար, զոհ՝ այն յիմար տարփանաց որով կը տոչորուէր վարպետը։ Որովհետև, այս գողութիւնն աներկբայապէս նա պատրաստած էր։ Վարպետն հազիւ կ'ուրանար այս բանս։ Իր կեցուածքը, նայուածքը, յաղթական կերպարանքն, ամեն ինչ կը մատնէին իր անարգ կանխամտածութիւնն։

Այս, այս, կորսուած էր Պերթին, կորսուած . աւա՜ղ։

Երկու ուղիներ կը բացուէին իր առջև, և այս երկու ուղիներուն ծայրը, անպատուութի՛ւնը։

Այս մարդն ահ և սոսկում կ'ազդէր իրեն։

Անո՞րն ըլլալ, անոր գոյքն, անոր ստացուածքն ըլլալ։ Ընդունիլ անոր համբոյրներն և փափաքներ, գրկել զայն։ Զզուլի անարգ զգացմունքներն։ Երբե՛ք։

Գողութեան այս ամբաստանութիւնը զայն կ'անպատուէր յաչս աշխարհի։ Դէթ ինքն իր անձին համար հայտը կը մնար։ Մինչ եթէ այս մարդուն հաճոյքին ըլլար, այս բանս անշուշտ ամօթանք պիտի ազդէր իր սրտին։

Հապա Ֆորլօ՞ն. իր Ֆորլօ՞ն։

Իր պարզ և բարի հոգւոյ ուղղութեանը մէջ, երբեք չպիտի ներէր իրեն այսպիսի անպատուութիւն մը։

Մինչ եթէ աշխարհ համբուն գար իբր գող ամբաստանէր իր Պերթին բարեկամուհին երբէք, երբէք չպիտի հաւատար նա։

Բայց ժամանակ շահելու էր։

Մապլյօ կ'ըսէր.

—Որոշելու ժամը տասնին ատեն. ներս պիտի գամ և կարծիքդ իմանամ։

—Եկէք, Պ. Մապլյօ։

—Կը յուսադրե՞ս զիս։

—Չեմ գիտեր, Պ. Մապլյօ։

—Քիչ մը ետքը կը տեսնենք . . . պզտիկս, քիչ մը ետքը։

Եւ դուռը բանալով կղպեց։

Պերթին լսեց քովի սենեկին մէջ անոր քայլերուն ծանր հնչիւնը, այդ սենեկին դրան բանալիով գոցուելուն ճռինչը, յետոյ անոր քայլերուն հեռանալը բակին մէջէն։

Առաջին անգամ միտքն եկած բանն եղաւ խոյս տալ։

Իր շուրջը նայեցաւ։

Գիշերը վրայ հասած էր. մթնած էր, բայց հիւսիսակ, մութ կապոյտ երկնից մէջ անթիւ անհամար աստղեր կը պլպլային։ Բաւական նեղ խուցի մը մէջ կը գտնուէր ուր դիզուած էին փոշիոտած ստուարաթուղթեր գիրքեր անգործածելի հին արձանագրութիւններ։ Երկու յարդէ աթոռներ եւ հինցած թիկնաթոռ մըն ալ կային հոն։

Բաւական բարձր այլ անձուկ պատուհան մը կը բացուէր գործարանի բակին վրայ։ Պզտիկ ապակիներով զարդարուած և քարին մէջ մխուած երկաթեայ հաստ ձողերով պաշտպանուած էր։

Պերթին բացաւ պատուհանը եւ ձողերը ցնցեց։

Ընդամենը երեք հատ էին, որմածակին նեղութեան պատճառաւ, և այնքան իրարու մօտ որ չկրցաւ գլուխն անոնցմէ անցունել։

Մէջտեղի ձողն ուժգին ցնցմամբ մը թեթևապէս երերաց։

Այլ սակայն ամուր էր եւ աղջկան ճիգերն ապարդիւն կը մնային։

Լուսնին մեղմ լուսնոյն շնորհիւ սենեկին մէջ կը տեսնէր քիչ մը իր շուրջը։

Գործիք մը փնտռեց որով կարենար ի գործ դնել իր խորհուրդն։

Բան մը չի գտաւ։

Պատին վրայ երկու երեք խոշոր բեւեռներ զամուած էին։

Փորձեց զանոնք խլել հանել՝ քարը փորելու եւ ձողը քակելու համար, բայց ձեռուըները վիրաւորեց եւ զամերը դիմադրեցին։

Այն ատեն, նստաւ եւ երազեց։

Լսեց գործարանի զանգակին ձայնը։ Ժամը եօթն էր։ Գործաւորք դուրս ելան խումբերով։ Գիւղ դարձող աշկերտներ գրասենեկին առջևէն անցան։ Պերթին ոտքի ելաւ եւ երեսն ապակիներուն կըպցուց։ Անոնք նշմարեցին զայն եւ իրարու ցուցուցին. խմբում մը կը կազմուէր։ Մապլյօյի ժամանումը զանոնք ցրուեց։

(Շարունակելի)

րային կարծիքն ու զգացումը, և թէպէտ՝ Ֆրանսայի մէջ՝ երդուեալք սովորաբար ներողամտութեան կողմը հակեալ կ'երեւին, բայց ընդհանրապէս չեն կազմուիր այն նոր գրագէտներէն որք կը պնդեն թէ «Երբ գրուած մը, ինչ որ լինի նիւթը, գրական նուրբ արուեստագիտութեամբ յօրինուած է, կը դադրի հասարակ լիրբ գրուած մը լինելէ, և օրինաց խըստութեան ներքեւ չիյնար»։ Այս աստիճան ներողամտութեամբ դատելու չափ «արուեստագէտ» չեն ֆրանսացի երդուեալք։»

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Մանթաշեանց հանրածանօթ վաճառատան կողմէ հետեւեալ նամակն ուղղուած է մեզ․

Պատ. լրագրոյդ երէկուայ թուոյն «Դէպքերն ի Ռուսիա» խորագրոյն ներքև ծանուցուած էր թէ մեր Բաթումի վաճառատունն «երկար ժամանակի կը կարօտի «ի նորոյ կառուցանելու համար մեծ մթերանոցն, որոյ հրկիզումն արդէն ծանուցուեցաւ»։ Իրողութիւնը սակայն այն է թէ, մեր ընդունարանաց մէջ գտնուած քարիւղն ևեթ այրած լինելով, յետ հարկաւոր նորոգութեանց, գործարանն արդէն իսկ վերսկսած է ըստ առաջնոյն իւր արտադրութեան։

Ուստի խնդրեմ այս պարագան ծանօթացնել Ձեր Պատ. ընթերցողաց առաջին առթիւ, և Մնամ յարգանօք

ի դիմաց Ա. Մանթաշեանցի
Հ. ՇԽԵԱՆՑ

31 օգոստ. 91

ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Անցեալ երեքշաբթի ֆրանսական ոստիկանութիւնը կալանեց Փանամայի ջրանցքին ընկերութեան գլխաւոր վարիչներէն ոմանց տուները։ Այս խուզարկութիւն ամբողջ օր մը դրաւեց, և դատարաց մէջ եւս շարունակուեցաւ։ Շատ մը թղթեր և նամակներ բռնուեցան։ Կը յիշուի թէ գլխաւոր ամբաստանեալք են նոյն ինքն Պ. Ֆերտինան տը Լէսէփս և իւր որդիք։

ՓԱՐԻԶՅԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Ֆրանսայի դատական նախարարը, մի կողմէ ընդհանուր դատախազներուն հրաման տալով որ լիրբ գրուածներն և անբարոյական նկարներն ու գծագրութիւնները գրաւեն փճացնեն և հրատարակիչները դատի ենթարկեն, միւս կողմէ խիստ հրաման տուաւ ոստիկանութեան՝ գիշերները [illegible] տիւ անձերէ, երկու սեռէ։ Ըստ այսմ, անցեալ երկուշաբթի գիշեր փարիզեան ոստիկանութեան ծպտեալ գործակալք 17 կիներ և շատ մը մարդիկ վերուցին Պուլվառներէն, ուր անխոստովանելի տուրեւառով մը պարապիլ իրենց սովորութիւն ըրեր էին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եւրոպացի դրամատերց խմբակ մը, փափաքելով համակրութեան ցոյց մ'ընել Չիլիի խորհրդարանական կառավարութեան, որ յաջողութեամբ աւարտած է Պ. Պալմաչէտայի բռնապետութեան դէմ բացած պայքարն, կէս միլիոն անգլ. ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ըրաւ խորհրդարանական կառավարութեան, որպէս զի յաւարտ պատերազմին անմիջական պէտքերը գոհացնելու միջոց ունենայ։

ՆՈՐ ՊԱՅԹՈՒՑԻԿ

Ի Նիւ Եորք Համիլդըն բերդին մէջ անցեալ շաբթու նոր պայթուցիկ մը փորձուեցաւ, որոյ աշխարկու անունն է Թէ[illegible], և որոյ պայթուցիկ ոյժը կրկինն է ուժանակի (Տինամիթ) զօրութեան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒՔ

Ջարին հրամանաւ, Տէմիտրի Տօնսկոյ մեծ մարտանաւուն հրամատարը կը պատրաստուի իւր նաւով Միջերկրական ծովն երթալ, Ջարին երկրորդ որդի Կիորկիյ մեծ-դքսին տրամադրութեան ներքեւ գտնուելու համար, որ ժամանակ մը յԱլժերի պիտի բնակի առողջութեան համար։ Յիշեալ մարտանաւը Պիրէյոսի առջեւ պիտի խարսխէ [illegible] վերջը։

Ի ՍԵՒ ԼԵՌՆ

Ջեթինեէ կը հեռագրուի․ Պոյանա գետին աջ կողմը, չէզոքական հողին վրայ, շատ մը զէնք և ռազմամթերք գրաւուեցան—280 նոր հրացան, 270 ռեւոլվեր, 136,000 փամփուշտ և 105,000 գլխանոց, որք թաքուն մթերանոցի մը մէջ պահուած էին, սահմանագլխոյ մալիսորեան ցեղին պատկանելով, որ վերջերս բաւական հոգ պատճառած էր։

Պ. ԷՅՖԷԼ

Հռչակաւոր Աշտարակին ճարտարապետը, Պ. Էյֆէլ, իբրեւ գործակից Փանամայի ջրանցքին ընկերութեան վարիչներուն, հարցաքննութեան ենթարկեցաւ ջրանցքի խնդրոյն մէջ, և իւր պաշտօնարանն եւ տունը խուզարկեցան ի ձեռն Պ. Քլէմանի, ոստիկանութեան գործակալին, որ գրաւեց Փանամայի ջրանցքին վերաբերեալ ամէն հաշիւներն և թուղթերն, որք կը գտնուէին Պ. Էյֆէլի քով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ Ի ՓԱՐԻԶ

Խօսք կայ նորէն թէ գալ տարի Փարիզի մէջ ռուսական արուեստահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ, նման ֆրանսական արուեստահանդէսին ի Մոսքուա, և թէ Փարիզի և Փեթերսպուրկի մէջ կարգադիր յանձնախումբք կազմուած են, հաւանութեամբ երկուց կառավարութեանց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ ներկայ նստաշրջանի Զ. գումարումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ջորեքշաբթի օր, 4 Սեպտեմբեր, ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ, և իւր Օրակարգն է՝

Ա.—Տեղեկագիր երկամեայ պաշտօնավարութեան Ազգային Վարչութեան Քաղաքական Ժողովոյ.

Բ.—Հաշուեցոյց Ազգային Կեդր. Սնտուկի նախընթաց երկու տարիներու.
(Տեղեկագիր Քննիչ Յանձնաժողովոյ)

Ատեանը պիտի բացուի ժամը ճիշդ 3ին և փակուի 5ին։

Ուստի կը հրաւիրեմք զՁեզ որ բարեհաճիք ներկայ գտանիլ սոյն նստին և մասնակցիլ Ժողովոյ աշխատութեանց։

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

2 Սեպտեմբեր 1891
Կ. Պոլիս

Յ. Գ.—Մասնաւորաբար կը խնդրուի Պատ. Երեսփոխաններէն որ բարեհաճին յորոշեալ ժամու անհրաժեշտաբար ներկայ գտանիլ նստին, որպէս զի կարելի ըլլայ լուծում տալ Օրակարգի կարեւոր խնդրոց։

Ըստ խնդրանաց հանգուցեալ Քրիստոսատուր էֆ. Ղազարոսեանի գաւառացի աշակերտաց, Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան երէկ առաւօտ պատարագ մատոյց Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ ի հանգիստ հոգւոյ բազմաշխատ դաստիարակին։ Ն. Գերապատուութիւն քարոզ խօսելով, հանգուցելոյն անձնուէր ծառայութիւնները թուեց և օրհնեց նորա յիշատակը։

Յաւարտ եկեղեցական արարողութեանց, խորհրդարանին մէջ ճաշ մը տրուեցաւ Ղալաթիոյ գաւառացի աշ[illegible] գտնուեցան, բաց ի պատարագիչ Սրբազանէն, Գեր. Պատր. Փոխանորդ Հայրը, Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութեան անդամներէն Ազն. Թորոսեան Յովհաննէս էֆէնտի և Օժանդակ անդամներէն Մեծ. Ահարոն Մարգարեան, Պաղտասար Ալիքսանեան էֆէնտիները, ինչպէս նաեւ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ քահանայական դասը։

Նարած աւուր ռուսական թղթաբերով առնուած Թիֆլիզի լրագրերէն կը քաղենք հետեւեալները․

Ջուլֆայից, մեր աշխատակցից, երէկ ստացանք հետեւեալ հեռագիրը․ «Օգոստոսի 10-ին Պարսկաստանի Նախավկայ կոչված վանքում ուխտաւորների աներդին բազմութիւն էր հաւաքվել։ Ես ականատես էի հայերի և պարսիկների մէջ ծագած կռւոյն։ Պարսիկները լեռը բարձրացան․ հայերը ապաստանվեցան վանքի գաւթում․ երեկոյեան պարսիկները փախան։ Հետեւեալ օրը ուխտաւորները անցան սահմանը։ Մանրամասնութիւնները նամակով։»

—Մեզ գրում են Էջմիածնից, որ հոգեւոր ճեմարանի ուսուցիչներից շատերն այս տարի արձակվեցան, ոմանք էլ ամառանոց գնացին, բաց ի Պ. Սեդրակ Մանդինեանից։ Ասում են, որ Պ. Մանդինեան քանի մի ամիս առաջ դիմել էր Սինոդին, խնդրելով որ փոխարինաբար արվի իրան 2000 ռուբլի, և այդ գումարը նա յանձն էր առնում չորս տարվայ ընթացքում մաս մաս հատուցանելու։ Սակայն Սինոդը մերժեց Պ. Մանդինեանի պահանջը։

—Մեզ գրում են Նոր-Նախիջեւանից հետեւեալը․ «Հանգուցեալ Ադամեան, իբր այստեղ եղած ժամանակ, 1884 թւից սկսած, զանազան ժամանակներին ներկայացումներ տալով, իբր տաղանդը յարգողներից ստացել է այլ և այլ ընծաներ՝ թէ թանկագին իրերից և թէ պսակներից բաղկացած։ Այդ բոլոր պարգեւները, ինչպէս լսում ենք, ինքն հանգուցեալը յանձնել է պահելու Նոր-Նախիջեւանի Կրեդիտական ընկերութեանը։ Հանգուցեալը իր կենդանութեան ժամանակ ոչինչ կարգադրութիւն արած չէ այդ իրեղէնների մասին։ Իսկ այժմ, ինչպէս մեզ պատմեցին, բանկի կառավարիչները չը գիտեն ի՞նչ անեն այդ իրերը։ Այդ պատճառով լաւ կը լինէր մեր կարծիքով, եթէ հանգուցեալի քոյրը, տիկին Թաշճեան, կարգադրութիւն անէր, որ այդ իրերն էլ նոյնպէս նուիրվէին Թիֆլիսի հայոց թատրոնական ակումբին, ինչպէս որ յարգելի տիկինը վարվել է հանգուցեալի բեմական զգեստների հետ էլ։ Վատ չէր լինի եթէ տիկինը իրաւունք տար ակումբին՝ Ադամեանի ցիր ու ցան եղած բոլոր բեմական ընծայները հաւաքել և այդպիսով փոքրիկ ժողովածու կազմել մեր վաղամեռիկ, տաղանդաւոր դերասանի բեմական բոլոր ընծաներից։ Մեր կարծիքով, ինչ որ Նոր-Նախիջեւանի մէջ մնացած իրեղէններին է վերաբերվում, նրանց ստանալն ու հաւաքելը կարելի է յանձնել Պ. Ղուկաս Ալաջալեանին, որը, յոյս ունենք չի մերժի այդ տեսակ յանձնարարութիւնը կատարելու։»

—Մեզ գրում են Երեւանից, որ մօտ օրերս այդ քաղաքում մի 60 տարեկան ծերունի պսակվեց մի 22 տարեկան այրի կնոջ հետ, որը իր առաջին ամուսնու հետ ընդամենն ապրել է 3 ամիս։ Թղթակիցն աւելացնում է, որ այդ տեսակ դէպքեր գաւառներում շատ են պատահում։

—Դերասաններ և դերասանուհիներ հրաւիրելու համար թատրոնական կոմիտէտի կողմից Կ. Պոլիս ուղարկված դերասան Պ. Պետրոսեանց օգոստոսի 18-ին վերադարձաւ Թիֆլիս։ Պ. Պետրոսեանցի հետ եկան դերասանուհի Տ. Սիրանոյշ և կոմիկ Պ. Դրեան։

Զուհաճեան Տիգրան էֆէնտի այս իրիկուան ճեպընթաց կառախմբով կը մեկնի մայրաքաղաքէս։ Հայ հրաժըշտապետն, ինչպէս յայտնի է, Վիեննա կերթայ՝ Զէմֆիրի ներկայացման համար անձամբ բանակցելու թատերապետաց ոմանց հետ որոցմէ զանազան առաջարկներ ընդունած էր։ Վիեննայէն մատդիր է Բարիզ եւս այցելել։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի

Բնիկ Արաբկերցի Հազարեան Ղազարոսի որդի Կարապետ անուն մի ազգային իբր մետասան ամաց հետէ մեկնելով հայրենիքէն ի պանդխտութիւն՝ անյայտ եղած է։

Յիշեալն՝ երեսուն և չորս տարեկան է այժմ, միջահասակ, սեւահեր, սեւաչեայ և գեղադէմ։

Կը խնդրուի Արգոյ Ազգայիններէ, որ՝ եթէ երբեք յիշեալ ազգայնոյն ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին, որ և է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանի ծանուցանել։ (Կնիք)

31 օգոստոս 1891
Պատրիարքարան Հայոց
[illegible]

Տիւսաբ փաշա, Տիկին Տիւսաբ փաշա և իրենց զաւակը, Տ. և Տիկին Պ. Տիւսաբ, Տիկին Վահան էֆէնտի և իւր զաւակը, Տ. և Տիկին Յովհաննէս էֆ. Կիւլպենկեան, Տիկին Արզուման և իւր զաւակունք, ինչպէս նաեւ տը Սմթօլզենպերկ եւ Վաքարօ ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զգառնաղէտ մահ

ՕՐ. ՏՕՐԻՆ ՏԻՒՍԱԲԻ

որ շաբաթ երեկոյ աւանդեց իւր հոգին ի 19ամեայ ծաղիկ հասակի, յետ ընդունելոյ զՍ. Խորհուրդս եկեղեցւոյ։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի այսօր, միջօրէէն յետոյ ժամ 3ին (Ը. Ե.), Գատըգիւղի Լատինաց եկեղեցւոյն մէջ։

Յուղարկաւորք պիտի հաւաքուին ի Մոտա, Օթէլ-Բիւթրէ։

Հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի ի Քասըմփաշա և անտի Ֆէրիգիւղի գերեզմանատունը։

Ծ. Յատուկ շոգենաւ մը ժամ 7 1/2ին պիտի մեկնի Կամուրջէն ի Մոտա, յուղարկաւորները փոխադրելու համար։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
«ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ» ԳՐԱՏԱՆ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ
ՏԻԳՐԱՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆԻ
ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ ԵՒ ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ
Յ'Ազգ. Ուսումնական Խորհրդոյ
Կեդրոնական Վարչութեան
Գին դահեկան 4

Բիւզանդեան գրատունը կը փութայ ծանուցանել ազգային վարժարանաց տեսչութեանց և մեծարգոյ դասատուաց թէ սոյն ընտիր դասագիրքը Նշան Պէրպէրեան տպարանէն 7 րդ. տպագրութեամբ հրատարակուած է և կը ծախուի․

1. Ի Սեղլոս խան. Թիւ 5. Բիւզանդեան Գրատան կեդրոնը, որ բաց է ամէն երեքշաբթի և ուրբաթ, միւս օրերը ամէն առաւօտ և երեկոյ։—
2. Նշան Պէրպէրեան տպարանը, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի. Թիւ 61։—
3. Բիւզանդեան Գրատան մասնաճիւղը պահճէգաբու՝ փօստահանէ ճատտէսի. Թիւ 4.— և ուրիշ զանազան գրավաճառաց քով։ 2—4

Հայերէն եւ տաճկերէն գիտցող հայ երիտասարդ մը որ կատարելապէս հըմտութիւն և փորձառութիւն ունի վաճառականական ամէն տեսակ գործողութեանց և միանգամայն լաւ կրկնատոմարակալ եւ հաշուագէտ, պատրաստ է պաշտօն ստանձնել Պոլսոյ և գաւառաց համար գործակատարութեան և գրագրութեան։ Դիմել Խմբագրութեան։ 2—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Քարբերդի Զարսանճաք գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Լութֆի էֆէնտի, գայմագամ Բախի։

Նոյն նահանգին Բախ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Խալիլ Րահմի էֆէնտի, գայմագամ Զարսանճաքի։

Առաջին կարգի Շէֆքաթ պատուանշան տրուեցաւ Ռէժիի նախորդ տնօրէն Պ. Օպուանոֆ կնոջ։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սպարտայի Դրան ընդհանուր պիտոյից երկրորդ ճիւղին մէջ սպանդանոցներու պաշտօնեայ դեր-ընդապետ Օսման պէյի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք պաշտօնավարութեան։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Թնդանօթարանի վերատեսուչ Մէհմէտ Զէքի փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց եւ ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ ինչ ինչ կարեւոր խնդիրներով։ Նիստէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը պահ մը խորհրդակցեցան։

—Քաղաքապետ Վսեմ. Րըտվան փաշա շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ԲԱՐՁՐ. ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա շաբաթ օրը փոխադարձ այցելութեան գնաց օտար դեսպաններուն եւ այս պատճառաւ չկրցաւ Բ. Դուռն երթալ։

ՄՈՆՏԷՊԷԼԼՕ ԿՈՄՍԸ

Ֆրանսական նախորդ դեսպան Մոնտէպէլլօ կոմսն, իւր հետն ունենալով դեսպանատան առաջին թարգմանն, երեկ իրիկուն ժամ կէսին կայս. պալատ գնաց։ Մոնտէպէլլօ կոմսն արժանավայել պատիւներով ընդունուեցաւ և ընդունելութեան սրահին մէջ պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ և մատոյց իւր հրաժեշտի գիրը։ Մոնտէպէլլօ կոմսն արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի [illegible]նաց և իւր հետեւորդաց հետ պատուասիրուելէ յետոյ, դեսպանատուն վերադարձաւ։

* *

Շաբաթ առաւօտ ֆրանսական գաղթականութիւնը ներկայացաւ Մոնտէպէլլօ կոմսին որ այս առթիւ Բէբայի դեսպանատունն իջած էր Թարապիայէն։ Դեսպանին ընդ առաջ եկան Բանկալթիի Ֆռէրներու վարժարանին տղաքներ աշակերտք՝ երգելով. ասոնցմէ մին հակիրճ ճառ մը արտասանեց, յայտնելով այն ցաւը զոր կը զգային կոմսին և կոմսուհւոյն մայրաքաղաքէս մեկնման առթիւ, Դեսպանն, ի պատասխանի, ինքն եւս ցաւ յայտնեց բաժնուելուն համար այս երկրէն զոր այնքան կը սիրէր։

Երբ գաղթականութեան անդամներն հաւաքուեցան, Մոնտէպէլլօ կոմսը՝ շրջապատուած դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնեայներէն, ինչպէս նաեւ Բէբէքէլ պահակ շոգենաւուն սպայակոյտէն, յառաջացաւ և բանախօսութիւն մը արտասանեց բըդգածեալ շեշտերով։ Ըսաւ թէ ի Կ. Պոլիս անցուցած հինգ տարիներու միջոցին՝ վայրկեան մը չէր դադրած Ֆրանսայի շահերով զբաղելէ։ Կարգ մը անձինք պահ մը տարակուսած էին իր ջանից վրայ և շատ նեղութիւն պատճառած էին իրեն. բայց ինք չէր վհատած և շարունակած էր կրցածն ի գործ դնել։ Յարեց թէ իր ջանից արդիւնքը քիչ ատենէն պիտի գնահատուին, մանաւանդ այնու զի ամենէն իրական յաջողութիւններն ամենէն ակներեւները չեն։ Յետոյ աղաչեց գաղթականութեան անդամներուն որ իր յաջորդին՝ Պ. Քանպոնի նկատմամբ ունենան այն վստահութիւնն որով պատուած էին զինք։

Յաւարտ դեսպանի բանախօսութեան, գաղթականութեան ներկայացուցիչ Պ. Կառնիէ յայտարարեց թէ կոմսին ու կոմսուհւոյն մեկնումը խորին վիշտ կը պատճառէր մայրաքաղաքիս ֆրանսացւոց, որք երբեք չպիտի մոռնան մանաւանդ թէ Թաքսիմի Ֆրանսական հիւանդանոցին աւարտման համար հարկ եղած 200,000 ֆր. ի գումարը դեսպանն յաջողած էր գտնել։ Այս գումարին 100,000 ֆր.ը փոխ պիտի տան երկու ֆրանսացի սեղանաւորք, առանց կալուածական երաշխաւորութեան, և միւս 100,000 ֆրանքը՝ Օսմ. կայս. Պանքան, ընդ անձնական երաշխաւորութեամբ Մոնտէպէլլօ կոմսուհւոյն։

Յետոյ, Մոնտէպէլլօ կոմսը սեղմեց բոլոր ներկայից ձեռներն, իւրաքանչիւրին յայտնելով Կ. Պոլսէն մեկնման պատճառաւ զգացած ցաւը։

ՏԱՐԱՔԼԵՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ

Այս առաւօտ ժամ 12ին երկու օտար շոգենաւեր Ոսկեղջիւրի կողմը անցնելու ժամանակ՝ Տարաքլեօյի կամուրջին Պոլսոյ կողմի մասին զարնուելով, մեծապէս վնասեցին. իրենք եւս վնասուեցան։ Մին յաջողեցաւ անցնիլ և այժմ երկաթ նետած է Թէրսանէի մօտ. իսկ միւսն ետ երթալով իր առջի տեղը կեցած է։

Ծովային բազմաթիւ զօրքեր, սպայից առաջնորդութեամբ, ձեռնարկած են նորոգութեան։ Կառաց և ձիերու երթեւեկութիւնը արգիլուած է կամուրջին վրայ։ Հետեւակաց համար միայն նեղ ճամբայ մը ձգուած է շարժուն մասանց միացման կէտին վրայ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագվիմի Վէգայիէն քաղուած)

Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, նոր փոխառութեան հինգերորդ մասնավճարն՝ 124,949 անգլիական ոսկի 15 շիլին, զոր Պ. Ռոյլըտ, ըստ պայմանագրութեան, սեպտեմբեր 8 ին (Ն. Տ.) յանձնած է Օսմ. կայս. Պանքայի Լոնտոնի ճիւղին, նոյնութեամբ մայրաքաղաքս բերուելով, արքունի Փողերանոցին մէջ օսմանեան ոսկւոյ պիտի վերածուի և փոխադրութեան ու ապահովութեան ծախքը պիտի վըճարուի Ելմտական գանձէն։

—Իտալական կառավարութիւնը Ս. Մօրիս և Լազար պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Վիեննայի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Մուսթաֆա Շէքիպ պէյի. կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

—Համիտիյէ հեծելագունդերու պետերէն ու զինուորներէն Ջէրիքանլը Աշիրէթի ցեղապետներն՝ Գոյխան աղա ու Ճաֆէր աղա խնդրած են վարժարաններ կառուցանել Կարնոյ Խնուս գաւառակի Թէքման ու Կէօքու գիւղախումբերուն մէջ։ Նոյնպէս Հայտէրանլը Աշիրէթին պետ ու Բալթնոսի Միւտիր Հիւսէյին աղան՝ նոյն նահանգի Անթապ գաւառակի Բալթնոս գիւղախումբերուն մէջ, Ատամանլը Աշիրէթէն Ալի աղա ու Տերվիշ աղա՝ Վանայ Արճէշ գիւղաքաղաքին մէջ, Շիքեաք Աշիրէթէն Շէրէֆ աղա՝ Վանայ Հէքքեարիի գիւղաքաղաքներուն մէջ և Միլան Աշիրէթէն Օսման աղա ու Շուպուլի աշիրէթէն Ճաֆէր աղա իրենց բնակած տեղերուն մէջ։

Արդ, կայսերական Իրատէ մը հրամայած է որ Թէքման ու Կէօքուի գիւղախումբերու մէջ երկու վարժարաններ կառուցուին, մին նախնական և միւսը երկրորդական, ինչպէս նաեւ փոքր մզկիթ մը. Շէրիֆ ու Բալթնոս գիւղախումբերու մէջ վարժարան մը ու մզկիթ և միւսներուն մէջ մէկ մէկ վարժարան։ Կայս. Իրատէն հրամայած է միանգամայն որ այդ մզկիթներ ու վարժարաններ Համիտիյէ կոչուին, ասոնց համար կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութենէն և Կրթական Նախարարութենէն չորս հազարական ոսկի վճարուին և շինութեանց հսկէ Դ. զօրաբանակին հրամանատար Զէքի փաշա։

—Էնկիւրիէն, Բաղչէն, Սեբաստիայէն, Կարինէն, Տիարպէքիրէն, Վանէն, Տրապիզոնէն, Ատանայէն եւ Քարբերդէն զանազան թուականներով եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ եւս շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

—Ի Ֆէնէր Բիրէմիթ Մահալլէսի Յունաց Եօաքիմոն աղջկանց վարժարանի հոգաբարձութիւնն արտօնութիւն խնդրած էր յաւելումներ ընելով ընդարձակել վարժարանի շէնքն, որ անբաւական կը նկատուի աշակերտները պարունակելու։ Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, հարկ եղած արտօնութիւնը տրուած է։ Շինութեան ծախքն՝ 47000 դրուշ, պիտի մատակարարուի ժողովրդեան հանգանակութեամբ։

Պ. ՕՊՈՒԱՆՕ

Օսմ. ծխախոտի Ռէժիի գլխաւոր պաշտօնէից կողմէ կազմեալ պատգամաւորութիւն մը շաբաթ օրը Պէօյիւքտէրէ երթալով, այդ հաստատութեան նախորդ տնօրէն Պ. Ֆ. Օպուանոյին ներկայացաւ և ի նշան համակրանաց և երախտագիտութեան ոսկի ծխատուփ մը նուիրեց նմա։

Այս ծխատուփ կ'արժէ 90 ոսկի։

Պ. և Տիկին Օպուանօ վաղը՝ Բէբայի «Կրանտ Օթէլ տը Լոնտրը» պանդոկին մէջ հրաժեշտի սեղան մը պիտի տան որուն ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Ռէժիի գլխաւոր պաշտօնեայք։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, օգոստոս 29ին Հալէպի մէջ հնտախտէ հինգ մահեր պատահեր են, Օգոստոս 24ին՝ Եդեսիոյ մէջ՝ մէկ. Օգոստոս 30ին Հալէպի մէջ՝ երեք, Բի[illegible] մէջ՝ մէկ և Այնթապի մէջ՝ չորս։

«ԹԱՕՐՄԻՆԱ»Ի ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ

Թաօրմինա շոգենաւին արկածին նըկատմամբ առնուած հեռագիրներուն մէջ անուան սխալումներ պատահած էին, զորս հարկ է ճշդել։ Օրինակի համար, փոխանակ Լազարիի, Լազարիտէս գրուած էր։ Լըքուր ֆրանսացի վարդապետին անուան Թաօրմինայի ուղեւորաց ցանկին մէջ գտնուիլն ալ զարմանալի է, որովհետեւ Պ. Լըքուր, ինչպէս կը յայտնեն իւր բարեկամներ, անցեալ երկուշաբթի Բոլէրօ շոգենաւով մեկնած էր Կ. Պոլսէն։

Թաօրմինայի երկրորդ կարգի ուղեւորաց մէջ կը գտնուէր Հաֆըզ Իպրահիմ էֆէնտի, Հռոմի օսմ. դեսպանատան իմամը, իւր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորէր։

Շոգենաւուն խահուէճին հեռագրած է իւր կնոջ ի Կ. Պոլիս՝ թէ ողջամբ ազատուած է։

Զրոյց կայ թէ Թաօրմինայի հրամանատար Ֆէրօնի անձնասպան եղեր է, բայց չենք հաւաստեր այս լուրը, զոր վերապահութեամբ կը յիշենք։ Ֆէրօնի բազմափորձ նաւապետ մըն էր և 30 տարիէ հետէ կը նաւարկէր։

Այս առաւօտ, «Կ. Պոլսոյ Գործակալութենէն» ստացանք հետեւեալ հեռագրերն.

ԱԹԷՆՔ, 12.—Հելլենական առագաստանաւ մը Թաօրմինայի տասնվեց նաւակոծեալներն ընդունեց. ընկղմելոց թիւն յիսունի կ'ելլէ. Թաօրմինա բոլորովին կորաւ։

—Թաօրմինայի սպայք կը պնդեն թէ Թեսալէ կրնար բոլոր ուղեւորներն ազատել. բախումը կը վերագրուի նշանաց սխալ հասկացողութեան։

ԱԹԷՆՔ, 13.—Թաօրմինա և Թեսալէ շոգենաւուց ընդհարման վայրէն անցնող հելլէն առագաստանաւու մը կողմէ ընդունուած տասնվեց անձանց մէջ կը գտնուին երկու անգլիացի ընտանիք, որք Փարոս կղզին հանուեցան։ Ընդհանուրին համոզումն սա է որ բախումն յառաջ եկաւ նաւազներուն (?) կողմէ գործուած անխոհեմութեան հետեւանօք։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս յայտնի է, Տէրքոսեան ջրի ընկերութեան հիմնադիր Թէրմօ պէյ և սեղանաւոր Պ. Ռընէ Պօտուի՝ կայս. կառավարութեան դիմած էին՝ օսմանեան ընդհանուր ապահովագրական ընկերութիւն մը կազմելու համար։ Պետական Խորհուրդը քննելով այդ ընկերութեան կանոնագիրը, ընդունելի դատած և ըստ այնմ տեղեկագիր մը պատրաստելով, մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

Ընկերութիւնն, որոյ մենաշնորհի պայմանաժամը երեսուն տարի պիտի ըլլայ, իւր կեդրոնատեղին մայրաքաղաքիս մէջ պիտի հաստատէ և գաւառաց ու օտար երկիրներու մէջ ճիւղեր պիտի ունենայ։

ՆՈՒՍՐԷԹ ՓԱՇԱ

Զ. զօրաբանակին (Պաղտատ) քննիչ եւ կայս. աւագ թիկնապահ Նուսրէթ փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինեալ է։ Վեհ. Սուլթանն իմանալով նորա ապաքինումը գոհ մնացած եւ հրամայած է Ն. Վսեմութիւնը դարմանող բըժիշկին անունը տեղեկագրել, զայն վարձատրելու համար։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՍՊԱՅՔ

Գերմանական զօրաբանակաց մէջ ծառայող օսմանեան սպայից կէսը Անատօլուի և կէսն ալ Ռումէլիի զօրաբանակաց մէջ պիտի պաշտօնավարեն։ Այդ սպայներէ՝ Անատօլուի զօրաբանակաց մէջ պաշտօնի կոչուածները Տրապիզոնի ճամբով և Ռումէլիի զօրաբանակաց մէջ պաշտօնի կոչուածներն ալ Սելանիկի ճամբով իրենց պաշտօնատեղիները ղրկուած են։

ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Պոլսոյ քարափանց շինութեան եղանակին վրայ խորհրդակցելու համար Ծովային Նախարարութեան, Քաղաքապետութեան ու Մաքսային վերատեսչութեան կողմէ կարգեալ պաշտօնեայք՝ Միրլիվա Մէհմէտ փաշա, Հաճի Բեամիլ էֆէնտի և Բիրէճ Քարու մաքսատան տնօրէն Բամիզ պէյ շաբաթ օրը և երէկ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մասնագիտաց հետ ի նիստ գումարուելով խորհըրդակցութեանց ձեռնարկեցին։

«ԱԽԹԷՐ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակեալ պարսկերէն Ախթէր լրագիրն անցեալները իւր հրատարակութիւնը դադրեցուցած էր, ի Պարսկաստան մուտքն արգիլուած ըլլալուն պատճառաւ։ Արդ, այս անգամ դեսպան Խաատըլլաճ խանի միջնորդութեամբ Ախթէրի ի Պարսկաստան մուտքն արտօնուած ըլլալով, վերստին հրատարակուիլ սկսաւ։

ԿԱՏՂԱԾ ՇԱՆ ԱՐԿԱԾ

Երէկ առաւօտ Ռոտոսթոյէն տասներկու հոգի մայրաքաղաքս հասան բասթէօրեան դրութեամբ դարմանուելու համար բժշկական վարժարանին մէջ, ձեռամբ Զօհրապ փաշայի։ Ասոնք, հայ, թուրք և յոյն, ուրբաթ իրիկուն խածնուած էին կատղած շունէ մը. մէկ տան մէջ՝ որուն բաց դանէն ներս խուժած էր կատղած շունը, միեւնոյն ժամանակ խածուած էին մայր, հայր և աղջիկ, երբ կը փութային իրարու օգնութեան հասնիլ։

Այս դժբախտներ, բաց ի մէկէ, քաղաքին թաղապետութեան ծախուք ղրկուած են ի Կ. Պոլիս։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քարբերդի կուսակալ Նուսուհի պէյ, որ Տէրսիմի կողմերը քննական պտոյտ մը կը կատարէ, շաբաթ մը Չմշկածագ մնացեր է։ Տէրսիմի Շամ, Գօչուու Բէյիք Ուշաղը Աշիրէթներու պետերն, որք զինուորաց կողմէ նուաճուած էին, Ն. Վսեմութեան ներկայանալով ի Չմշկածագ, հնազանդութիւն յայտներ են։ Կուսակալը հացկերոյթ տուեր է թէ՛ ատոնց և թէ՛ անդ եկող ուրիշ Աշիրէթներու պետերուն։

—Տրապիզոնի վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Խուլուսի էֆէնտի, որուն Կայս. Իրատէով և Դատական նախարարութեան որոշմամբ պաշտօն յանձնուած էր քննել ինչ ինչ խնդիրներ, օգոստոս 17ին Բաղէշ ժամներ և քննութեան սկսեր է։

—Բաղէշի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ գայմագամ Մէհմէտ պէյ Սղերդ պիտի զրկուի գանձելու համար Աշիրէթներու ոմանց վրայ գտնուած եղմտական գանձուն պահանջները։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Ադրիանուպոլսոյ ու Տէտէաղաճի երկաթուղւոյ յարմար մէկ կէտէն մինչեւ Սէլանիկ երկաթուղի մը շինուի։ Այդ շինութեան համար բազմաթիւ խնդրարկուք ներկայացած ըլլալով, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն ի նկատ առած է գործին կարեւորութիւնն և ըստ այնմ բանակցութիւններ կը կատարէ։

—Սթավրաքի Լատօրուլօ էֆ. մենաշնորհ խնդրած է Այտընի նահանգին մէջ գտնուած Մէանտր գետէն ջուր առնլով ոռոգել Նազիլլիի ու Պօզ Թաղան գաւառակաց և նոյն գետին ու Աքչայի միջեւ գտնուած հողերը։

Սամանճեան էֆ. եւս յառաջագոյն մենաշնորհ խնդրած էր Մէանտր գետը մաքրելու, նաւարկելի ընելու համար. Պետական Խորհուրդն այժմ կը քննէ այդ երկու ծրագրերն, և հարցուցած ըլլալով թէ Սթավրաքի Լատօրուլօ էֆ.ի խնդրած մենաշնորհն կրնա՞յ արգելք մը ըլլալ Սամանճեան էֆէնտիի մենաշնորհին, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը պատասխանած է թէ այդ երկու մենաշնորհք իրարու հետ ոև է առնչութիւն չունին։

—Ֆրանսացի Պ. Վէրտու մենաշնորհ խնդրած է Այտընի նահանգին մէջ գտնուած Կիւթօս գետէն մէկ երկվայրկեանի մէջ վեց խորանարդ մեթր ջուր առնլով ոռոգել Մէնէմէնի դաշտն և անդ գտնուած գիւղերուն խմելու ջուր մատակարարել։ Այս ծրագիր եւս այժմ կը քննուի Պետական Խորհրդոյ մէջ։

—Նախարարաց Խորհուրդն այժմ կը քննէ Պ. Բիլինկի ծրագրոյն վերաբերեալ պայմանագիրն ու յանձնառագիրը։ Ինչպէս յայտնի է, խնդրարկուն մենաշնորհ կը խնդրէ երկաթուղի մը շինել Աքեաէն սկսեալ, որ Դամասկոսէն ու Պիրէճիկէն անցնելով մինչեւ Տիարպէքիր երկարի։

—Սաղօն կիմանայ թէ Սամսոնէն ի Սեբաստիա շինուելիք երկաթուղւոյն արտօնատէր Պ. Մաքար տակաւին ստացած չէ Մենաշնորհի Ֆերմանն ինչպէս նաեւ տակաւին յանձնած չէ հարկ եղած ապահովութեան գումարը։

—Պ. Սթանիֆօրթ, որ Նիկոմիդիայէն մինչեւ Պաղտատ երկաթուղի մը շինելու համար մենաշնորհ խնդրած էր և յետոյ կատարելի բանակցութիւնք ինչ ինչ պատճառներով յետաձգուած էին, նախընթաց օր Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմելով կրկնեց իւր առաջարկը։ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովն ի մօտոյ նկատողութեան պիտի առնու այս առաջարկը։

—Պետական Խորհուրդն, որ կը քննէր Շիրինեան էֆէնտիի առաջարկը՝ Գատըգիւղէն ի Մօտա ու Գըզըլ Թօփրաք երեք գծի վրայ Թրամուէյի գիծ մը շինելու համար, Շիրինեան էֆէնտիի ներկայացուցած ընկերութեան դրամական կարողութիւնը միւսներէն նախամեծար համարելով՝ անոր աչերանգրոյն նպաստաւոր տեղեկագիր մը պատրաստած է, որ պիտի մատուցուի Նախարարաց Խորհրդոյ։

Սաղօն կիմանայ թէ Վասիլեատի էֆէնտի, որ մենաշնորհ ստացած էր Եանեաի լիճը մաքրելու ինչպէս նաեւ շուրջը գտնուած ճահիճները մաքրելով մշակելի ընելու համար, իւր մենաշնորհի իրաւունքները պիտի կորսնցնէ, որովհետեւ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ չէ կրցած ի գործ դնել իւր յանձնառութիւնները։

—Ադրիանուպոլսէն կը հեռագրեն թէ շաբաթ գիշեր քաղաքին մէջ հրդեհ ծագելով քան երեք փայտաշէն խանութներ այրեր են։ Հովին սաստկութիւնը նպաստեր է հրդեհին ճարակման։

—Բօրթուգալի դրօշ կրող Սամալէ անուն շոգենաւն երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Այդ շոգենաւ Ճիտտէէն 468 ուխտաւորներ առած էր, որոց 14ը ճամբան մեռած էին և 372ն ալ զանազան նաւահանգիստներ հանած էր։ Սամալէ մայրաքաղաքս բերած է 82 ուխտաւորներ, որոց առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ նկատուած է, յետ բժշկական քննութեան։

—Քաղաքապետութիւնը հրամայած է թաղապետութեանց որ կառքերն ու ձիեր սրընթաց չարշաւեն բազմամբոխ տեղեր։

—Ջիւունիոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ անցեալները Սէվտիքէօյի մօտ երկու չարագործք կին մը ու աղջիկ մը լեռը տանելով պատիւնին բռնաբարեր են։ Չարագործք կինն ու աղջիկը վիրաւորելէ յետոյ փախեր են։ Համանման դէպք մը եւս պատահեր է նոյն տեղն, սակայն չարագործք ձերբակալուեր են։

—Ժամակոչ Խաչիկ, որ Պէյքօզի Հայոց Եկեղեցւէն անօթներ գողցած ըլլալուն համար ամբաստանուած է չորեքշաբթի օրը պիտի դատուի եղեռնադատ ատենին առջեւ։

—Կղզիներու Իտարէի ժողովին անդամ կարգուած են Գարամանեան Արթին էֆէնտի, Եագօմի Գալֆօ և Թավուգճըօղլու Արթին էֆէնտի։

—Ուրբաթ օրը, Պ. Ալեքսանդր Ռալլի ընկերակցութեամբ իր որդւոց, Պէօյիւք-Տէրէ կ'երթար, Լէթօլէգրէ անուն շոգեմակոյկով, ներկայ գտնուելու համար Ռուսական դեսպանատան մէջ Ալեքսանդր կայսեր անուան տարեդարձին առթիւ տեղի ունենալիք հանդէսին։ Տօլմա-Պաղչէի մօտ, շոգեմակոյկի կաթսան պայթեցաւ և գրեթէ հրաշք մը եղաւ որ մէջը գտնուողները չի վնասուեցան։ Միայն մեքենավարին ձեռքը այրեցաւ։ Երկու շոգեմակոյկներ և ուրիշ նաւակ մը օգնութեան հասան և Լէթօլէգրէն մինչեւ ծովեզր տարին, ուր արկածեալք ցամաք ելան մուխէն սեւցած։

—Տիկ. Հելէն Վինսընթի քոյրը Լայսթէրի դքսուհին, որ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր Լայսթէրի դուքսին հետ՝ Սըր Էտկար Վինսընթի Կէօ-ընոյ զբօսանաւուն մէջ, որ խարսխած է Պէյքօզի առջեւ, երեք օր առաջ անհանգստութիւն մը զգաց։ Այս անհանգստութիւն երկարելով և հիւանդին ի ցամաք փոխադրուիլն անհրաժեշտ դատուելով, անգլիական դեսպան Սըր Ուիլըմ Հուայթ Թարապիոյ ամարանոցին մէկ յարկը դուքսին եւ դքսուհւոյն տրամադրութեան ներքեւ դրած է։ Դքսուհւոյն հիւանդութիւնը ստամոքսային տենդ մը կը կարծուի, ըստ քննութեան բժշկաց։

—Ի Բերա Թիւնէլի դիմացը գտնուած Ցէնիքս գործարանի տնօրէնը տասն երկու ձեռք ճերմակեղէններ նուիրած է ինպատ Համազգային Անկելանոցին։ Քաղաքապետ Ռըտվան փաշա, որուն միջոցաւ եղած է այս նուէր, շնորհակալութեան գիր մը ուղղած է նուիրատուին։

—Ֆաիզ էֆէնտի անուն մարդ մը, որ բաւական գինով էր, երէկ իրիկուն Գասըմ Փաշայէն նաւակ նստած պահուն ծովը ինկաւ, սակայն նաւավարք անմիջապէս ազատեցին զնա։

—Նախընթաց գիշեր Գասըմ Փաշայի ոստիկանութիւնն Արթին անուն կասկածելի մարդ մը ձերբակալեց, որուն վրայէն գտնուեցան ոսկի ժամացոյց մը շղթայով և ադամանդազարդ ասեղ մը ու ապարանջան մը։ Արթին Բերայի ոստիկանատունը զրկուեցաւ և հարցաքննուելով խոստովանեցաւ թէ այդ գոյքերն ի Բերա իւր ծառայած տունէն գողցած էր։

—Տիարպէքիրէն կը գրեն թէ տեղական կառավարութիւնն իմանալով որ դրամանենգներու ընկերութիւն մը կայ քաղաքին մէջ, ընկերութեան կեդրոնը կոխեր և կեղծ դրամներ պատրաստելու գործիներ ու խել մը կեղծ դրամներ գտնելով գրաւեր և դրամանենգներն ալ ձեռնհաս դատարանին յանձներ է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ, 12.—Ռումանիոյ թագուհւոյն վիճակն անփոփոխ է, բայց աղէկնալու միտում ունի. հիւանդութիւնն երկար պիտի տեւէ. զայն դարմանող բժիշկք կը շարունակեն այցերը։

ԲԱՍԷԼ, 12.—Վիլհէլմ Կայսր իրիկունն աստ հասաւ. կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Կայսրուհւոյն և մէկ քանի իշխանաց կողմէ. կառքով Նարինջենեաց դղեակը գնաց, եռանդագին աղաղակներու և ողջոյններու միջեւ։

ՎԻԵՆՆԱ, 12, — Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան բերան Ֆրէմտընպլաթ լրագիրը կը հերքէ Պելկրատի աւստրիական դեսպան Պ. Թէօմէլի յետս կոչուելուն լուրը։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 12.—Երկու թնդանօթակիրք անմիջապէս ճամբայ հանուեցան. մին խաղաղական ովկէանոս պիտի երթայ, միւսն ի ծայրագոյն արեւելս։

ԼՈՆՏՈՆ, 12.—(Ֆ.) Տէյլի Նիւզի բաժին նայելով Ֆրանսական դրամատեարց խմբակը ռուսական փոխառութիւնն ստանձնած է 100ին 82 գնով։ Նոյն լրագիր կը յարէ թէ Ֆրանսական սեղանաւորութիւնն շատ ցուրտ ընդունելութիւն ըրեր է այս գործողութեան։

ԿԱԼԿՕՉ (Հունգարիա), 12. — Շաբաթ օր տրուած արքունական հացկերոյթին մէջ, Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր, Զարին անուան տարեդարձին առթիւ, գաւաթ պարպեց հետեւեալ խօսքն արտասանելով. «Իմ սիրելի բարեկամիս՝ Ն. Վեհափառութեան Ալեքսանդր Կայսեր կենաց»։ Յետ որոյ, նուագածուաց խումբը հնչեցուց ռուսական ազգային երգն որուն ներկայք յոտնկայս ունկնդրեցին։ Ռուս զինուորական կցորդք ներկայ էին հացկերոյթին. Կայսրն իրիկունը մեկնեցաւ դէպի Իսթրիցա, Գերման և Իտալացի զինուորական կցորդաց հետ։

ՍԹՐԱՍՊՈՒՐԿ, 12. —Փօսթ կը հերքէ Փարիզի լրագրաց լուրը թէ բազմաթիւ գերման դասալիք զինուորներ Ֆրանսա փախեր են։ Անշուշտ զինուորութենէ փախուստ տուողներ են ասոնք, կ'ըսէ Փօսթ, որք ձերբակալուելէ վախնալով Ֆրանսայէ Ալզաս փախուստ կուտան, և փոխադարձաբար։

ՓԱՐԻԶ, 12.— Վակնէրի հռչակաւոր Թատերախաղ Լոհենկրէնի ներկայացումն յետաձգեցաւ երեքշաբթի օրուան, Վան Տիւք Թէնօրին անհանգստութեան պատճառաւ։

ԲՈՒԼՆՅԱԿ, 12.— Զարն ուրբաթ օր ունկնդրութիւն տուաւ Ֆրանսական դեսպանին որ իրեն մատոյց Պ. Քառնոյի շնորհաւորութիւններն իր անուան տարեդարձին առթիւ. քաղաքն և նաւահանգիստը դրօշազարդուած էին։

—Զարն իր ձեռքով Յունաստանի Գէորգիոս իշխանին յանձնեց ազատարարի ոսկեայ շքադրամն, Օցուի դէպքէն ազատած ըլլալուն Զարեւիչը։

ԻՍՄԱՅԻԼԱ, 12.— Սեպտեմբեր 1 էն մինչեւ 10 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 116 նաւուց հասոյթն եղած է 2,400,000 Փր։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 13 սեպտ.—Նախարարապետ Պ. Թաաֆէ կայսեր պիտի ընկերանայ ի Փրակ իր այցելութեան միջոցին։—Տօքթ. Սթավբով, որ Լոմ-Փալանքայէ (Պուլկարիա) աստ հասաւ, բաղնիքի մը մէջ րէվոլվէրով անձնասպան եղաւ։ Պատճառն անյայտ է։

—Միւնիխէ կը ծանուցանեն թէ Վիլհէլմ Կայսր, ի ներկայութեան Պաւերիացի սպայից, յայտներ է այս վերջին տարիներս աւստրօ-հունգարական բանակին ըրած անհուն յառաջդիմութիւններն, յարելով թէ խորին ազդեցութիւն մը կրած է ի տես Աւստրիոյ բանակին ռազմափորձերուն։

—Կ. Պոլսէն կը ծանուցանեն առ Նոյէ Ֆրայէ Փրեսէ թէ Մահմուտիէ զրահաւորը կ'ստեցուցեր է Պիրէոնէ Թականրոկ գացող Սամսոն շոգենաւն՝ որ առանց օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու ուղեւոր ցամաք հանել կ'ուզէր ի Տարտանէլ. ուղեւոր մը որ արդէն ցամաք ելած էր, նոյնպէս ձերբակալեցաւ։

ԼՕԶԱՆ (Զուիցերիա) 13.— Դաշնակցային ատեանն մերժեց յանձնել իտալեան կառավարութեան կողմէ պահանջուած Մալաթեսթա անուն ծայրայեղ մարդն.— Որոշեց աքսորել Մալաթեսթան։

ՓԱՐԻԶ, 13.—Լոհենկրէնի ներկայացումը չորեքշաբթի օրուան յետաձգեցաւ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 13.— Վալփարէզոյէ կը հեռագրեն առ Նիւ-Եօրք Հէրըլտ թէ խորհրդարանի վարչութեան մէկ յայտարարութիւնն՝ ի գոհունակութիւն ընդհանուրին՝ ընդունած է նախորդ Պալմաչետա նախագահին շրջաբերութեան հանած պանքնոտներն և արծաթեայ ստակները. պանքերը բացուեցան. առուտուրը կը սկսի։

ՍԱՆԹԻԱԿՕ, 13.— Խորհրդարանական վարչութիւնն որոշեց որ օրէնսդրական ընտրութիւնք և նախագահական ընտրութիւնք կատարուին ընդհանուր քուէարկութեամբ։

ՊԵՐԼԻՆ, 13.—Նոյէ Տայչէ Ալկ. Զայթունկ կը հերքէ Նիւ-Եօրք-Հէրըլտի այն լուր թէ անհամաձայնութիւնք ծագեր են Վալփարէզոյի գերմանական դեսպանին և գերման նաւատորմի հրամատարին միջեւ՝ նաւատորմի ապաստանած պալմաչետականներու մասին։

ՓԷՇԹԱ, 13. — Դանուբի երկաթեայ դրանց կանոնաւորման համար խորաչափութիւններ կատարող շոգենաւու մը կաթսան պայթեցաւ. երկու գործաւորք մեռան և ոմանք վիրաւորեցան. քովը գտնուող ուրիշ նաւ մը որ պայթուցիկ նիւթեր բեռցած էր, բարեբախտաբար չի վնասուեցաւ։

ՄԻՒՆԻԽ, 13.— Լրագիրք կ'ըսեն թէ Վիլհէլմ կայսրը, պալատը տրուած վերջին հացկերոյթին մէջ, յայտնեց խնամակալ իշխանին իր համոզումը թէ պավիերական բանակը, պատերազմի ժամանակ պիտի նորոգէ Վիսեմպուրկի և Սէտանի մէջ ցոյց տուած իր քաջագործութիւններ, թէ այդ բանակ իւր ընտիր յատկութիւններ գլխաւորապէս կը պարտի խնամակալ իշխանին և պավիերացի իշխանաց որք ամենն ալ զինուորական գործոց վիճակի մէջ են։ Ասկէ, Կայսրը բաժակ պարպեց խնամակալ-իշխանին կենաց։

ՕԹՈՎԱ (Գանատա) 13.— Գանատեան կառավարութիւնը ծանոյց շոգենաւային ընկերութեանց թէ պատասխանատու պիտի բռնէ զիրենք՝ իրենց նաւերով ցամաք հանուածներէն հրէից աղքատաց մասին։ Անցեալ շաբթու բազմաթիւ աղքատ հրեաներ աստ հասան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 2 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		108 3/4
3 » Փարիզի	»	23 35

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ դոց. [Մինչ. · Սէրի]		20 03 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		19 24
Կէս օրին		19 16
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		77 05
» » ժամ 3ին		74 10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Սէրի	43 15
»	B »	23 5
»	C »	19 24

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 25
Քրէտի Ժէնէրալ	»	»	8 17
Պանք տը Գօնի	»	»	5 20
Սօս. Շանժ. է վալէօր	»	»	4 25
Ռէժի	»	»	14 33
Թրամուէյ	»	»	500
Բուլմէլիէ երկաթուղի	Փր.		65 50
Բաժնեթուղթ Լոմբօտի	Գ. Կ.		129

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	...	100
20 Փրանքնոց	»	...	87 05
Անգլիական ոսկի	»	...	110 04
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	...	107
Իմբէրիալ	»	...	89 30
Քըրմէց	»	...	51 40
Բուլղի թղթադրամ	»	...	8 62
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	...	107 30
Հինգնոց	»	...	101 20
Մեճիտիէ	»	...	99 10
Թաափիյէ	»	...	16
Տօկօս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	...	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 12 Սեպտ., ժամ 3 վայր 25 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 65
» » 4 1/2 %	105 95
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 70
Օսմանեան երկաթուղի	66 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	344 37
Պանք Օթոման	561 87
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	825
Իտալական Ռանթ 5 %	90 67
Բրիօրիթէ թիւրք (1890	418 75
Եգիպտական միացեալ	491 87
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	447 50
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	358 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 33

ԼՈՆՏՈՆ 12 Սեպտ., ժամ 6 վայր 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	95 06
Օսմ. Սէրի Դ.	18 43
	43 3/8
» Բ	23
» Դ	18 7/16
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթոման	12 3/8
Եգիպտական միացեալ [ունիֆիյէ]	97
տուրնձ (բրիվիլէժիէ) 1890	91 5/8
Տօմանիալ փոխառ. (Ռոչիլտ)	103
Ռուսական 1890	98 3/8
Այտընի երկաթուղի	21 1/2
Գասապայի երկաթուղի	16 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 480

ՎԻԷՆՆԱ, 12 Սեպտ., ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	31 80
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	159
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 50
» Փարիզի »	46 42

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Սեպտ., ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 31
» Փարիզի »	80 40
Բուլղ. թղթադրամ	216 25
Օսմանեան երկաթուղի	61 50
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 10
Օսմ. Ռէժի	171 50

ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՑ ՎԱՆՔԸ

Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան շրջանաւոր տեսուչներէն Օր. Մ. Ոսկանեան որ վարժուհւոյ պաշտօնով Ակնայ Ներսիսեան աղջկանց վարժարանը ղրկուած էր, ուղեւորութեան մը առթիւ հետեւեալ նկարագրականն յղած է մեզ.

Գաւառային կենցաղն ալ իր քաղցրութիւններն ունի, մանաւանդ ամռան եղանակին՝ երբ յաճախ տեղի կ'ունենան հոգեւոր և մտաւոր ուխտագնացութիւնք. Այսուհետեւ, երջանիկ կը համարիմ անձս որ բարեբաղդութիւն ունեցայ տեսնել Ս. Գ. Նարեկացւոյն վանքը, որոյ պատմութիւնը լսած էի յաճախ ալլարանօրէն, եւ սակայն ճշգրիտ ծանօթութիւնք կը պակսէին ինձ։

Գրիգոր Նարեկացի անունը ծանօթ է արդէն ամեն հայու. ուստի և աւելորդ կը համարիմ ընդ երկար գրել նորա կենաց վրայ. այլ կը բաւականանամ սոսկ նկարագրութեամբ մի՝ համառօտակի իմ երեքօրեայ ճամբորդութեանս։

Հեռաւորութիւնն էր գրեթէ 8 ժամ, ճանապարհաց անհարթութեան պատճառաւ. թերեւս մի օր ապագայ սերունդք զանի չափեն 4 ժամու մէջ։ Գիշեր էր. երկինք իւր անհամար աստղերով կը փողփողէր, հեզիկ սիւգն կը շարժէր մեղմիւ ծառոց ճիւղերն. մթութիւնն մի մեծ քօղով ծածկած էր զգեղաշքնեայ բնութիւնն, երբ մենք կը սկսէինք մեր չուն։ Մերթ վերելք, մերթ խուժապուժ իջէինք, և ահա հասած էինք Կապանի գլուխն, դժնդակ վերելքն աւարտած էինք. Լեռան ստորոտ կը գտնուէր Ակնայ ծառաղարդ հովիտն և օձապտոյտ Եփրատն, սոքա հազիւ հազ կը նշմարուէին թանձր մթութեան մէջէն։ Մեր ճանապարհն յառաջ կը վարէինք, և այդ ստուերամած քաղաք տակաւ անտեսանելի կը լինէր. ժամերն անզգալաբար կը սահէին, մթութիւնն կ'անհետանար, զի այլ եւս որոշակի կըրնայինք տեսնել մեր ուղին և զմեզ շրջապատող հսկայ ապառաժներն. Աստղունք անյայտացան, երկնակամարն փիրուզագոյն ամպերով ծածկուեցաւ, որոյ յաջորդեց ընդհուպ մի մեծ պայծառութիւն. արեգակն էր, անծայրածիր երկնից հսկայ ջահն որ կոչէր ճառագայթաձայլել։

Արեգական նշոյլք այն ինչ ողջունած էին զմեզ, երբ թեթեւ նախաճաշ մը ընելու կը պատրաստուէինք ականակիտ առուակի մը եզերք, ջուր՝ որոյ նման այլուր գտնել յանալ անկարելի է. մի ժամու դադարման եւս ունէինք. բազումք ի մէնջ սկսան ոչ միայն հետիոտն այլ բոկոտն ընթանալ։ Ցնծաւութեան արժանի է այդ մի ժամու ճանապարհն մէջ մեր հանդիպած արտօրայքն ոսկեփայլ հունձքով լի, որոց աստ և անդ տարածուող ժամանակ խորհրդաւոր ձայներ լսելի կը լինէին մեզ. Սակայն չէ՞ արդեօք թէ ուղեւորութիւնք յաճախ կենաց քաղցրութեանց վայրկեանները կը կազմեն.

մինչ կը խոկայի ներկայ երջանիկ կացութեանս վրայ, յանկարծ մեր բարեպաշտ ուխտաւորք մեծաձայն «օրհնեալ է Աստուածներով» աւետեցին վանքի երեւումն. ի սկզբան անհաւատալի թուեցաւ ինձ ի տես անշուք մատրան, վասն զի նման եփրայեցւոյն շէնք կ'ակնկալէի, նորա հրաշագործութիւնքն յուշ ածելով։

Մեր 500 հոգիէ բաղկացեալ խումբն անհամբերութեամբ կուզէ մտնել ի ներքս. անկարելի է նկարագրել այդ խորհրդաւոր վայրկեանն, աղաղա՜կ, հառաչա՜նք, աղօթից մրմունջք միմեանց հետ խառնուելով մի սուրբ զգացմամբ կը համակէին զմեզ. Բայց ո՛չ, մահկանացուս մի չկարէր անդրդուելի կանգնել հանդէպ սեւանեայ և անպաճոյճ խորանիս, խորա՜ն հրաշագործ, որոյ վրայ ցաւալի է ըսել կանթեղ մ'իսկ չէր պլպլար... Այդ վայրկեաններն եսիկ անձամբ ներկայ էի համրի մի խօսելուն և անդամալուծի մը բժշկուելուն. (Թերեւս բազմաց անհաւատալի երեւի այս). Կոտոր ուխտաւորութիւնք առաւել քան զմեզ յուզեալ կ'երեւէին. արտասուօք կ'ուզէին որբել վանքիս քարերն. ո՛վ ա՛յր պաշտելիք, ո՞վ արդեօք կարէ անտրտունջ բաժնուիլ ձենէ... Օրը տարաժամեալ էր, ուխտաւորք յուզեալ դուրս ելան. արեգական ճառագայթք կիզիչ էին. ընդարձակ դաշտին մէջ կատարեալ ամայութիւն պիտի տիրէր՝ եթէ ուխտաւորաց խումբը կենդանութիւն չը տայր նմա. Դաշտին ստորոտ կը գտնուէր Նարեկայ գիւղն 50 տուն թուրք բնակչօք։

Երեկոյեան սրտառուչ ժամերգութիւնք կ'սկսէին, մինչդեռ ժողովրդոց մի մասն փութանակի վրաններ կը կազմէր. ժամերգութիւնն երկար չտեւեց. ժողովրդոց մի մասն սկսաւ խրախճանել. Թմբկի, սրինգի և ջութակի ձայներ միմեանց հետ կը խառնուէին տարբեր եղանակօք ու այլ էր Տիվրիկցին, Բինկեանցին և Ակնեցին. Եւ սակայն ի վերայ ամենեցուն ուշադրութեան արժանի է Ակնեցւոյ արտաճմլիկ տաղերն ընդ սրինգս եւ ընդ ջութակս, տաղեր՝ որք չեն արդիւնք բանաստեղծներու գրչի, այլ սոսկ զգացմունք սիրատոչոր սրտերու. այս տաղեր բազմիցս կորզած են խոժոռ աչքէ արտասուք, և քարացեալ սրտերէ՝ ամենամեծ յուզում։

Մ. ՈՍԿԱՆԵԱՆ

Ակն, 13 օգոստ 91

ՑՈՒՑԱԿ

Ազգ. Տ. Խաչատուր Աղանեայ Տէր Գաբրիէլեանի յիշատակ կատարուած հանգանակութեան ի նպաստ Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցին։

Բարեգութ Տեարք, Ազնուասիրտ Տիկնայք և Օրիորդք՝

Ալեքսան, Խաչիկ և Պօղոսիկ Սագանեան ընթացիկ դրամ 60. Եղիա Մարտիրոսեան 60. Սէրվիչէն Փորագրիչ 54, Մկրտիչ Փաղաժեան 40. Գրիգոր Մէլիքճեան 27։

20ական ղրուշ նուիրած են՝

Բիւզանդ Նուրեան, Գէորգ Արսլանեան, Գարեգին Նուրեան, Գէորգ Լուսինեան, Եագոբ Նշաստաճեան, Խաչատուր Պօյաճեան, Մանուէլ Պէչիրեան, Մանուկ Սիմոնեան, Մկրտիչ Պէյլիկճեան, Յակոբ Ոսկեան, Յարութիւն Մալէմճեան, Յովհաննէս Աւագեան, Պետրոս Փափազեան, Ստեփան Սարգիսեան, Բօզօեանի։

10ական ղրուշ նուիրած են՝

Գամիկ Հինքեարպէյճեան, Դանիէլ Եգիաեան, Դանիէլ Գալուստեան, Դանիէլ Իւթիւճեան, Դանիէլ Յարութիւնեան, Գէորգ Մարգոսեան, Գրիգոր Թիւքեան իւր հանգուցեալ մօր հոգւոյն համար, Եղիա Սիմոնեան, Երուանդ Ադլըղեան, Երուանդ Կիւլլապեան, Կարապետ Տէր Անդրէասեան, Կարապետ Պէրպէրեան, Համբակ Մարտիրոսեան, Ղազարոս Երամեան, Մարտիրոս Աղաւնեան, Մաքսուտ Մէրհամէթճեան, Յակոբ և եղբարք Պօրնազեան, Յովհաննէս Խասխասեան, Յովհաննէս Բայրքճեան, Յովհաննէս Քէրէստէճեան, Նահապ Աճէմեան, Պօղոսաւար Պիթլեանի հոգւոյ ի յիշատակ, Պօղոս Էքսէրճեան, Ռուբէն Քամալեան, Սարգիս Ֆրնտըքլեան, Սիմոն Գազազեան, Ստեփան Մէքիքեան, Օհան Աչճեան։

5ական ղրուշ նուիրած են՝

Աբրահամ Խաչատուրեան, Աբրահամ Տամամեան, Ալեքսան Ալաճաճեան, Անդրանիկ Ֆընտիկեան, Բարթամ Ղազարոսեան, Գաբրիէլ Կիրակոսեան, Գաբրիէլ Յովակիմեան, Գալուստ Տէր Յովսէփեան, Գալուստ Թէլալէքճեան, Դանիէլ Կիւմիւշեան, Դանիէլ Վանլըեան, Գասպար Յովհաննէսեան, Գարեգին Ալպաճունի, Գէորգ Միրիճանեան, Գէորգ Սիսեան, Գրիգոր Զօրեան, Գրիգոր Թորոսեան, Գրիգոր Սագաեան, Դաւիթ Մինասեան, Եղիա Խաչատուրեան, Երուանդ Մանուէլեան, Թադէոս Բալուճեան, Թադէոս Թորոսեան, Թադէոս Մէհէրեան, Խաչիկ Կիւմիւշեան, Կարապետ Գէորգեան, Մանուկ Խնամիրեան, Մաքսուտ Յարութիւնեան, Մարտիրոս Ղազիկեան, Մկրտիչ Խնամիրեան, Միհրան Մուրատեան, Միհրան Պօյաճեան, Միքայէլ Շահպազեան, Մկրտիչ Եղիազարեան, Մկրտիչ Յովակիմեան, Մկրտիչ Սըվաճեան, Յակոբ Բարթողեան, Յակոբ Պետրոսեան, Յակոբ Քէշիշեան, Յարութիւն Ստեփանեան, Յովհաննէս Կարապետեան, Յովհաննէս Մանկավարժեան, Յովսէփ Կիրակոսեան, Յովսէփ Համբարձումեան, Նիկողոս Պէզիկեան, Նշան Միսսեան, Սահակ Պօղոսեան, Սարգիս Գրիգորեան, Սարգիս Միսսեան, Սեպուհ Քէսէճեան, Սիրուն Ոսկէհանեան, Ստեփան Ճանեան, Ստեփան Պալտասարեան, Տիրան Մուրատեան։

(Շարունակելի)

ՄԱՄԼՈՅ ՆԵՐՔԵՒ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԵՐՁ

ԱՇԽԱՐՀԱՑՈՅՑ ՏԱԽՏԱԿՕՔ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գին 3 ղրուշ

Հրատարակեցաւ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՐԷՆԻ

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՁԵՒՈՎ

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ

յՈւսումնական Խորհրդոյ

ԳՈՐԾ

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. ՆՇՐՈՒԹ Խ. ԱՐԱՄԵԱՆ

1891

Կեդրոնատեղի ԱՐԱՄԵԱՆ Տպարան եւ Մարզպետեան Գրատուն

Գին 2 Դահ.

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Գիւմիւշխանէ—Ճէրէհէ

վաւերացեալ

Ի ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵՆԷ

Վարժարանս, ծրագրի կարեւոր փոփոխութեամբք եւ ուսուցչական նորանոր կարգադրութեամբ առաւել եւս կազմակերպեալ, իւր Դրդ. շրջանն պիտի սկսի յառաջիկայ սեպտ. 2 երկուշաբթի օր։ Լեզուաց ու գործնական կրթութեան կրկին անսակերտներով այնքան համբաւ ստացած լեզուաբանական այս միակ հաստատութիւն, ներկայ շրջանին հետ, իւր անդրանիկ ԼԵԶՈՒԱԳԷՏ շրջանաւարտներն պիտի ընծայէ Ազգին։

Տնօրէնն դպրոցը կը բնակի. անձամբ կը վարէ ամեն գործ ու աչալուրջ հսկողութեամբ իւր մտադրութեան առարկայ ըրած է վարժարանին ներքին կեանքն ու բարոյականը։ Ընտանիք, 2 կամ 3 պնակ, միշտ համեղ ու տաքուտ է. աշակերտք պարտին համակերպիլ վարժարանին ընդհանուր լուծին որ է դաստիարակութեան պայմանք գիշերամատչելի են ըստ կարգադրութեան։

Աշակերտ տալ փափաքող Ծնողաց կամ պաշտպանք առաւել գոհացուցիչ տեղեկութեանց համար կրնան դիմել Տնօրէնութեանս օգոստոս 26էն սկսեալ ամեն օր իւր վարժարանն ի Գումգաբու Պատրիարքարանի փողոց։ 6—7

14 օգոստ. 91 Հիմնադիր-Տնօրէն

Կ. Պօլիս Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ՍԿԻՒՏԱՐ

Վարժարանիս առաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 3|15ին։ Տեղեկութեանց համար պարտ է դիմել ի վարժարանն՝ առ Տնօրէն Միս Փաթրիք։ Տնօրէնութեան ուղղեալ նամակներ պէտք է յղուին ի Պայպըլ Հաուս, Կ. Պոլիս։ 9—12

ՍԻՐՈՒԴԻ ՄՕՐԻՍ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սիրուդ և Պոուէն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համոզեցի ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիս ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբանական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաստատած է, մանաւանդ զայս յաճող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԱԶԴ

(CUNARD) ՔԻՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒ ԸՆԿ.

Մօրօքքօ շոգենաւ, նաւապետ Ճօն Բրինկ, կը սպասուի Լիվրբուլէ դէպ ի 25 ամսոյս։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ իչին ալընաճագ չաիր վէ եուլաֆըն գարարը գաթիյսի իլյուրըն մէօրտինճիսի չարշէնպէհ կիւնի, վիրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան ինհայէթ տօգուզա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիէյհայէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

29 աղուստոս 3 2—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ՚է՝ որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ տունք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ սուղ զոր ցաւրագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելոյ անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԻՒՄԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11 և 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ — ֆռանք 8,000,000

Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890 — » 6,165,860

Տարեկան հասոյթ » » » — » 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակարկօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14.

ՖՈՆՍԻԷՌ ՏԻՒ ՆՈՐ

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թղթակցային նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակարկօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

16

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷԼԻԻ ԻԼԱՆ

Ներլի խալի հատուէքեարի քեօշէլէ գըլէյի ճէտոիտ 25000, պէհէր գըյէի ճէտոիտի 15½ ղուրուշ գալէվրախանէհէ. Ներլի խալի վաքեֆա գըյէի ճէտոիտ 15000 պէհէր գըյէի ճէտոիտի 17 ղուրուշ, պու տախի. Ներլի խալի սրեան եաղըը քեօշէլէ գըյէի ճէտոիտ 25000 պէհէր գըյէի ճէտոիտի 15 ղուրուշ 30 փարա, սարաճխանէհէ. Ներլի խալի հատուէքեարի քեօշէլէ գըյէի ճէտոիտ 17000, պէհէր գըյէի ճէտոիտի 15 ղուրուշ 10 փարա, պու տախի. կիւմիւշ սախթիան ատէտ 2000, պէհէր ատէտի 15½ ղուրուշ. եարըմ եաղըը սախթիան ատէտ 500 պէհէր գըյէի ճէտոիտի 17½ ղուրուշ, պու տախի. Նանը աղիզ սաճը ատէտ 1000 պէհէրի 4 ղուրուշ 30 փարա պու տախի. պանտոն թէնէքէսինտէն մամուլ մէթարա ատէտ 20 պին, պէհէրի 3 ղուրուշ 15 փարա պու տախի. սարըթ թահթաը ատէտ 5000, պէհէրի 2 ղուրուշ 10 փարա պու տախի. փորձալըք ատէտ 3000 պէհէրի 1 ղուրուշ 30 փարա պու տախի. պիր մէթրօ գալըն ինկիլիզ քէթէն պէզի արշունը ճէտոիտ 20000 պէհէր արշունը ճէտոիտի 8 ղուրուշ պու տախի. սիեահ եուվարլագ եունը զայթան պէհէր արշունը ճէտոիտի 10 փարա, էլպիսէ անպարընտա պիր սէնէլիք լիւզումի օլան մըգտար էնիի եունարգ իւչ եալտըզըը քեօմիւր պէհազ չէքիտ, պէհէր տիրհէմի ճէտոիտի 10 փարա, պու տախի.

Նիզամիյէ գալէվրախանէ վէ սարաճխանէ վէ էլպիսէ անպարլարընա միւպայաա օլունմագ իւզրէ մէվգիի միւնագասաա գօնուլան պալատէ մուրագգամ 13 գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամալըրի իլէ թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ իլուլը րումինին տէշրինի էվէլինին գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիյէրի վիրիլէճէկինտէն թալիպ վէ իրթէսի կիւնի եուգարտա պէհ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ 3—3

29 օգոստոս 1891 — Նօ. 67

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳԱՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջակ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Իվանէճիլէրի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի առացած է ի մեզ, այս ամբան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումն մի կ՚ընէ, որ արդէն բաղմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական և Պելճիքական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բոլոր գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օծոր համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուած չ, կիտապէտտը, քալիքօ, քօրտ, Ճաշկինակ, անդամի պիտոյք, շապիկ, շապկնիկեր, ստամանք, փլանել կանանց սրբոցտակ և փոքր աղջկանց համար զարդապասաներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հատաբակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն փայլուն և զանազան տեսակ փերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինուած են։

Ցուցավայր մի բացած է նաև պատրաստուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծօթ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բազմանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պէտք ըլլայ։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բարեձեւեր խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ — 8

THE CYCLOSTYLE DUPLICATING APPARATUS

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՒՏՕԳՐԱՖԻՐ ԿԷՍԹԷՆԵՐԻ)

Կարելի է 2000 նման օրինակ (copie) արտադրել սեւ և անջնջելի մելանով ամեն տեսակ շրջաբերականներու, գրութիւններու, նկարներու և երաժշտութեան, ճանց լուացքի, լոգացման, ելեքտրականութեան, քիմիական արտադրութեանց կամ անիլէնները։

Այս մեքենը պարզ, դիւրին, մաքուր, աժան և ամեն ամէն տեղ կիրառելի է։

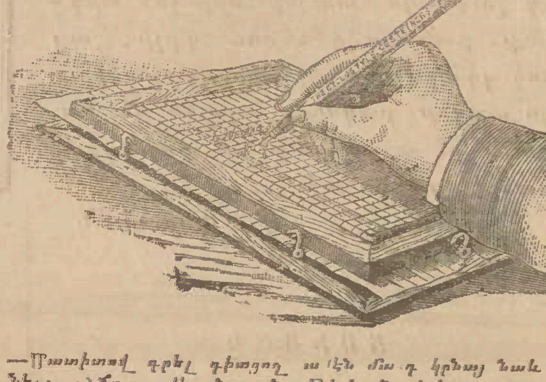

Ուրիշ միջոցներու վրայ Ընդօրինակիչ Գործին ունեցած առաւելութիւնքն հետեւեալներն են։

1. ԳԵՂԵՑԻԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ. — Բոլոր հետեւ օրինակներն սեւ մելանով կ՚ըլլան և գրութեան գրօշմը կը պահուի, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը՝ ձեռքով գրուած նամակի մը ճիշդ նմանը կ՚ըլլայ։

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Այս միջոցով կը ստացուի երկու հազար հատ օրինակներ այնքան լաւ որքան առաջին օրինակներ, և վերջինը պիտի ըլլայ առաջնոյն չափ փայլուն։

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Սովորական գրիչով գրել գիտցող ամէն մարդ կրնայ նաև գրիչով գրել։ Ցոյց մ՚իսկ կրնայ օրինակներն տանիլ։ Մեքենայ մեքենային մը չի կայ որ աւրուի։

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ընդօրինակիչ գործիին պահպանումն աւելի աժան կ՚ըլլայ քան ուրիշ միջոցի մը (մէկ թերթին 8 գրեթէ կէսն)։ Խմբագրութիւնք գործիքի հետ բաւական նիւթ կայ՝ վեց ամիս գործածելու համար (շրջանակը անգամ մը ալ լեցնելով)։

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ. — Ինագիրն այնքան շուտ կարելի է գրել որքան մատիտով (թանաքը մելանի հետ մաքրելու պէտք չկայ)։ և գրութիւնը յիշեալ պէս օրինակներուն կարելի է սկսիլ։ Թանաքուած գլանաձեւ ճախարակ մը մաքուր և ինքն տպագրութիւն մը կ՚արտադրէ։ ժամուան մը մէջ 6 0 օրինակ կարելի է հանել։ Հմուտ ձեռքով շրջաբերական մը կրնայ գրուիլ և կէս ժամուան մէջ 200 օրինակներ ունենալ։

6. ԱՒԵԼ ԽԱՆՔԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ. — Կարելի է երկար ատեն ընագիրը մէկ կողմ թողուլ, և յետոյ ուզուած ն չափ օրինակներ հանել անկէց։

7. ՍԽԱԼՆԵՐՈՒ ՈՒՂՂՈՒՄ. — Ոչ և սխալ մը կարելի է ուղղել պարզապէս փթամատով ջնջելով ընկալիք խօսքերը և անոնց տեղ գրելով ուզուած խօսքերը։

Այս միջոցս անպատահութիւններէ զերծ է, զորս ունին ուրիշ գրութիւններ։ 2284

Այս հաշակաւոր ընդօրինակիչ գործիին Կ. Պոլսոյ վաճառողն է ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՌՈՒԱՆԱ

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց Վլղմոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից։ 95 և 97

Լ՚ԷՔՕՆՈՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դղձենալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յաւմպէտս կըվատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ՚էքօնօմի էնթէրնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը եւն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ՚ունենանք հաւեսա դրամագլուխ մը։

ԱՌՒԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքող ները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան թիւ 26 27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

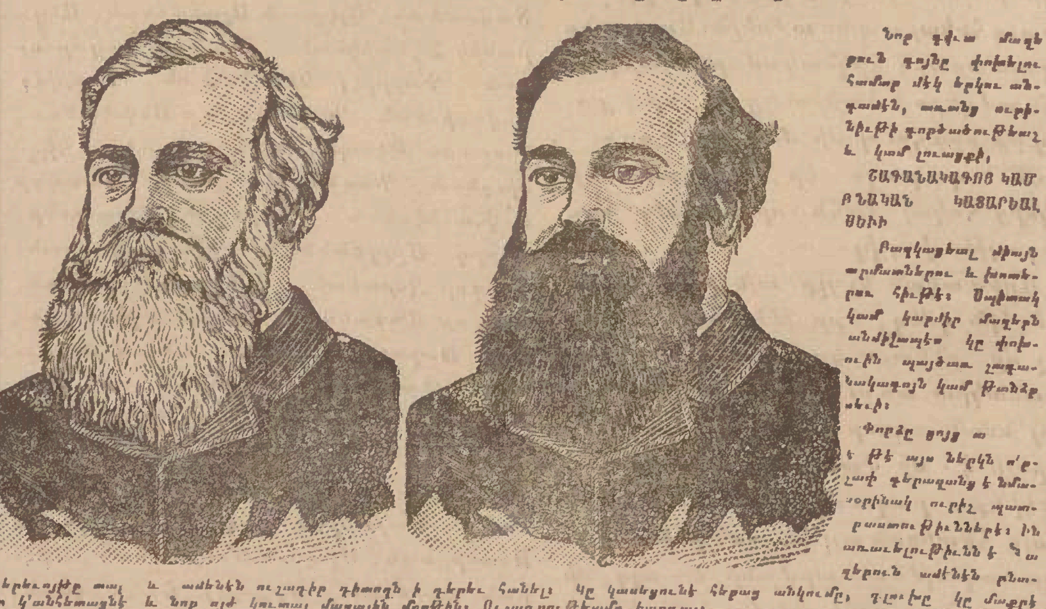

Նոր գիւտ մազի բուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՑԱՐԵԱԼ ՍԵՒ

Բաղկացեալ միայն տարրաներու և խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն մ՚ըլլալ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Ին առաւելութիւնն է որ զերծ ամէնէն բնական երեւոյթը տալ և ամէնէն ուղղակի գիտցող ի գերեւ հանելու կը կասեցունէ նոցա անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ՚աննետացնէ և նոր այժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ։

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակն երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել ափսէի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զոյն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը ցամքի։ Բոլոր մազերը մէկ ըլլալով, սա՛ ք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամ բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ՚ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութեններ առաջ կամ ետքը։ Միայն դէմքն և ձեռները լուալ առ ի զգուշութիւն։

Տան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութեններ ետք, գլուխը լուալու է ջրի մը ալքալով՝ առ ծլնելու համար և այդ ներկին մէջ նեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած արդիւնքը յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՌՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վլղմոտա պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2214

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան — Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է — » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ — Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

ՆՈՐ ԲԱՔՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ և Պաթում գիծ— նոյնառաջագնա

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնկէլէ որ սեպտ. 16ին Մարսիլյայէն և սեպտ. 22ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէյէ... որ պիտի մեկնի սեպտ. 15ին

Բարեց Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք

Բ. » 178 »

Ուղեւորի և ապրանք տեղեկութիւն

Նաւողջէք, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

5 — Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՃԱՌԵԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ,

Ինֆոսֆիթ ու չու և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբրաֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐԱԵԼ — 221

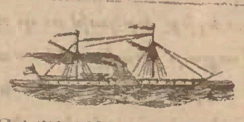

CMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Եշ. 2½ Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Եշ. 3.15 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 3ին յետ միջօրէի Պիրէոսի ճամբով

Եշ. 4.6 Սեբաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 1 ին։

Եշ. 4.16 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 5.7 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Սեպտ. 3/15, Երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

Արտօնատէր — Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 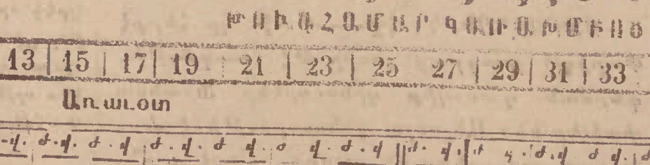 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1891, մինչեւ ցնոր տնօրէնութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹԻՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲԻՑ — Առաւօտ (6–28), Իրիկուն (30–50); ժ. վ.

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	
Կ. Պոլիս	6 00	6 30	7 15		7 50	8 35	9 ...	9 30	10	10 30	1 ...	11 30	12 ..	1 30	2 ..	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 .	5 30	6 ...	6 30	7 35	...
Գումգափու	6 09	6 39	7 25		8 8	8 43	9 9	9 39	10 9	10 9	1 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 39	5 10	5 39	6 09	6 39	7 44	...
Եէնի-գաբու	6 13	...	7 29	...	...	8 46	9 12	9 43	10 12	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 12	2 43	3 13	4 1	4 43	5 14	5 43	6 1	6 43	7 48	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 19	...	7 35	...	...	8 51	9 18	9 49	10 18	10 49	11 19	1 49	12 19	1 49	2 18	2 [illegible]9	3 19	4 19	4 49	5 20	5 49	6 19	6 49	7 54	...
Եէտի-գուլէ	6 23	6 48	7 40	8 22	8 18	8 55	9 21	9 55	10 2	10 55	11 24	11 55	12 22	1 5	2 21	2 54	3 2	4 23	4 55	5 26	5 55	6 25	6 5	8 ...	...
Մագրիգիւղ	6 34	6 59	8 05	8 39	...	9 06	...	10 06	...	11 6	11 36	12 05	...	2 06	...	3 04	3 36	4 33	5 06	5 39	6 06	6 36	7 06	8 11	...
Այ Ստեֆանօ	6 43	7 08	8 14	8 52	...	9 15	...	10 15	...	11 15	11 47	...	...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	5 48	6 15	6 45	7 17	8 20	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	11 55	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 25	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹԻՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲԻՑ — Առաւօտ (5–27), Իրիկուն (29–51); ժ. վ.

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	7 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 06	...
Այ Ստեֆանօ	6 ...	6 50	7 18	7 55	...	8 30	...	9 30	...	10 30	11 7	...	12 50	...	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	5 57	6 2	6 55	7 [illegible]8	...
Մագրիգիւղ	6 10	7 ...	7 29	8 06	...	8 40	...	9 40	...	1 40	11 [illegible]8	2 4	1 ...	...	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 3	7 05	7 43	...
Եէտի-գուլէ	6 22	7 12	7 44	8 18	8 28	8 54	9 26	9 53	10 26	10 53	11 53	12 4	1 1	1 53	2 [illegible]6	2 53	3 24	4 24	4 3	5 5	6 23	6 52	7 16	7 57	...
Սամաթիա	6 26	7 16	7 48	...	8 32	8 57	9 29	9 57	10 29	10 57	11 .7	12 [illegible]8	1 2	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 57	6 27	6 56	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 32	7 22	7 54	...	8 38	9 03	9 34	10 03	10 34	11 3	12 03	12 54	1 33	2 03	2 34	3 03	3 34	4 34	5 03	6 03	6 33	7 02	...	...	...
Գումգափու	6 38	7 26	7 58	8 27	8 42	9 [illegible]8	9 38	10 08	10 38	11 8	12 [illegible]8	12 5	1 38	2 08	2 3	3 08	3 38	4 38	5 08	6 08	6 38	7 06	7 27	8 [illegible]6	...
Կ. Պոլիս	6 46	7 34	8 07	8 35	8 50	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 [illegible]6	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	6 16	6 46	7 [illegible]4	7 33	8 15	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ՚ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք միայն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջն բաւոց կառախմբոց մէջ միայն կ՚ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վագոններ։ 1